

št.

14

Glavni urednik
Marjan HorvatOdgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 25. marca 1993, št. 14, letnik 52, cena 105 SIT

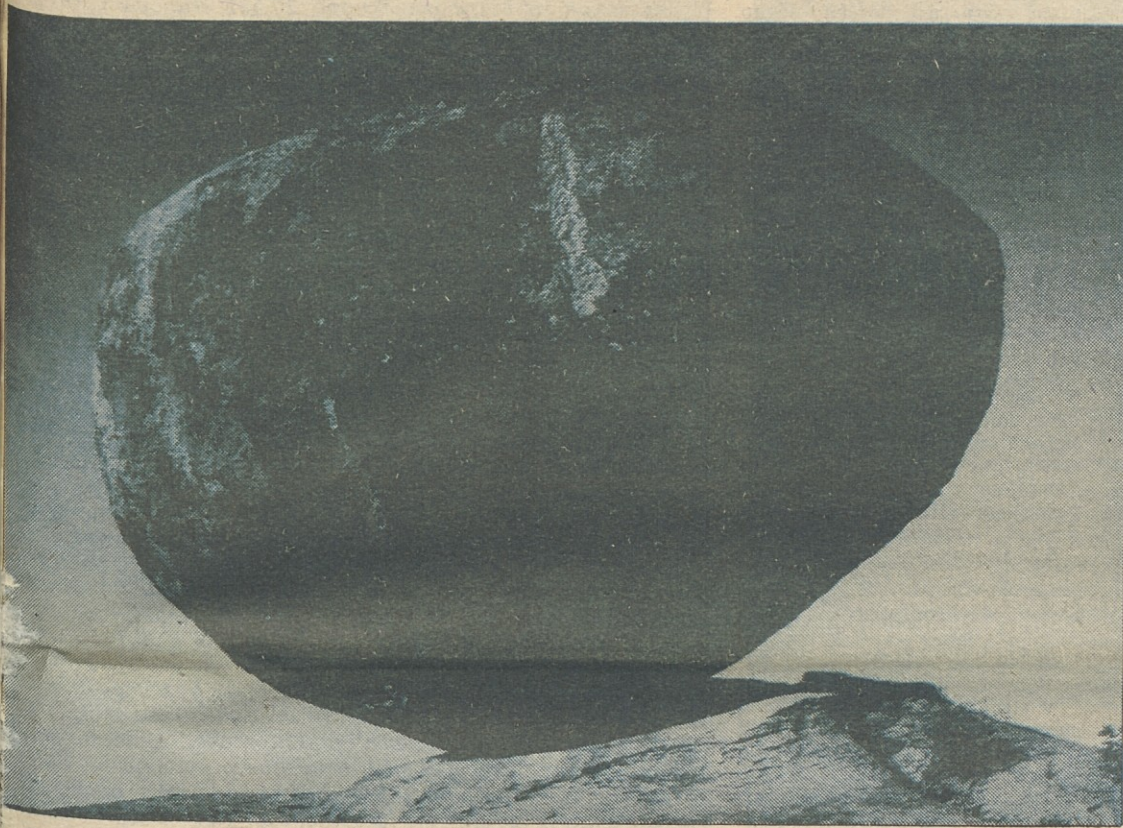
ČAS JE ZREL
ZA REVOLUCIJO

V znak protesta proti
kapitalističnemu izkoriščanju
je bila v Tovarni verig Lesce
splošna stavka od 15. 5. do
5. 6. 1935

13. 8. 1950 Zgodovinski dan.
Prehod tovarne v delavske
roke. Tovarne delavcem je
postalo stvarnost.

To smo prepisali s spominskih plošč, kaj pa se v Veri
dogaja danes, pripoveduje Jože Hozjan na 4. strani DE.
Tudi zato je SKEI začel priprave na splošno stavko.

SKALA SE JE ZAČELA VALITI

NISEM PARANOIK, A ČE BO ŠLO ŠE NAPREJ TAKO HUDO, SE
BOJIM, DA PLAZU NE BO NIHČE VEČ USTAVIL!

Tako je razmišljal HERMAN RIGELNIK, ko so mu SVOBODNI SINDIKATI prinesli
dobrih 26.000 podpisov in s tem prvi na ta način sprožili zakonsko pobudo (več
v Zaupniku).

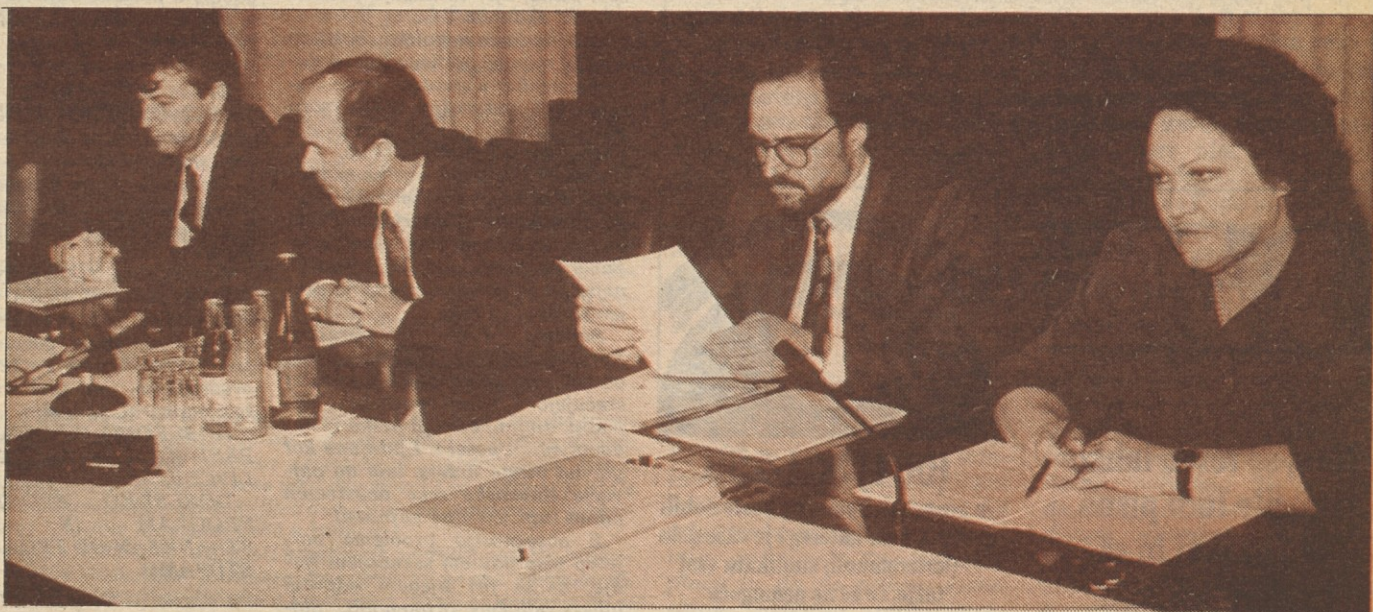
ČAS ZA REVOLUCIJO

Fenomena plazu pa se zaveda SKEI in
sprožil je priprave na splošno stavko
– sicer bodo začeli stavkati člani sami...
(stran 4)

...kot so delavke same prevzele oblast v PLETENINI
(Zaupnik) in so delavci sami odstavili vodstvo v LIPI
(stran 5), sindikat Pergam pa jih je pripeljal kam drugam,
če ne pred parlament (Zaupnik).

SPOR »NA RAVNI INŠTRUMENTA«

Nevarnosti valeče se skale in plazu pa se še premalo zaveda vlada, vsaj sodeč po DRNOVŠKOVEM zagotavlja-
nju slovenskim sindikatom, kako jim ne kani popuščati (o srečanju na 5. strani).

Aforizem
Delavčev
hrbet je postal
odlagališče političnih
odpadkov.

Marjan Bradač

DE, sreda 14⁰⁰

Kranjsko sodišče je danes zavrnilo tožbeni zahtevek
podjetnikov Eleka in razsodilo v prid delavcem Unitela
in sveta kranjskih sindikatov. Sodišče je delavcem
priznalo pravico do stavke. V utemeljitvi se sodniki
sklicujejo na številne mednarodne konvencije
o sindikalnih svoboščinah in pravicah delavcev. Sodba
bo zanesljivo vplivala na sodno prakso v Sloveniji in
prepričani smo, da pravica delavcev do stavke ne bo več
ogrožena.

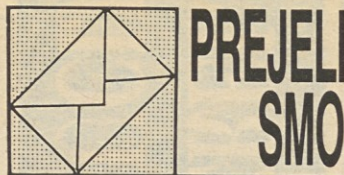
Piše: Marjan Horvat

Bog jim presvetli pamet

Veliki mag slovenske oblasti dr. Janez Drnovšek se je končno odprl javnosti in blagovolil sprejeti na pogovor tudi vodstvo slovenskih sindikatov. Prožnejše stališče do delavskih zahtev je morda le še ena njegovih potez pri »obvladovanju« nasprotnikov. Znano je, da veliki kombinatorik Janez Drnovšek, nekateri ga imenujejo tudi naš ljubljani vodja, marsikaj tudi pozabi ali pa v javnosti kaj hitro spremeni stališče, vendar tako, da sam ni nič kriv, vso odgovornost zvali na koalicijske partnerje.

Nekaj podobnega smo lahko zaznali tudi pri njegovih izjavah o »ledenem« zakonu o plačah, ko je na vse kriplje zatrjeval, da so avtorji zakona doma iz Združene liste, da so oni zahtevali njegov sprejem, vendar potem cincali, taktizirali in se odpovedovali, njemu samemu pa takšna zakonska rešitev sploh ni bila po godu. Takšno sprenevedanje, da ne uporabimo kakšnega hujšega izraza (če bi razgrnili vse dogajanje pri prisiljevanju koalicijskih partnerjev k zakonu ali če bi udeleženci teh pogovorov javnosti razgrnili, kaj se je dogajalo, bi bilo marsikaj jasno), je, upamo, koalicijski del vlade, tistega iz Združene liste in tudi poslance, izučilo in podučilo, kako v prihodnje ravnati z Drnovškom: »vse na pismo«. Tudi zato, ker je na dlani, da je Drnovšek do drugih dveh strank v vladni koaliciji drugačen kot do Združene liste, se mora ta kar sama povprašati, kakšno medvedjo uslugo si je naredila s sprejemom tega zakona in novimi popravki in kaj pomeni to njeno neupoštevanje programskih in predvolilnih obveznosti do članstva in volivcev. Odločanje o plačah v parlamentu je namreč sprožilo nejevoljo tudi med strankami Združene liste (poslanca delavske in upokojske stranke nista glasovala za zakon). Takšno ravnanje SDP-jevskega dela Združene liste v prihodnje bi lahko dodobra načelo partnerske vezi v njej. Namesto združevanja socialno-demokratskih sil bi strankarsko politično sceno še bolj razbilo in povzročilo, da bi na politični sceni v Sloveniji ostala za dolgo prevladujoča neoliberalistična in desnostranska naveza.

Slovensko delavstvo spremlja delovanje poslancev Združene liste in socialdemokratske stranke zelo pozornost, lahko bi rekli mikroskopsko natančno, kar dokazujejo tudi Tomšičeve in Šemoličeve ostre reakcije na sprejem zakona o plačah ter njune izjave pred parlamentom. To vzbuja misel, da so razhajanja med sindikalnimi vodstvi na eni strani in menda naravnimi zavezniki delavstva – strankami socialnodemokratske usmeritve na drugi strani precejšnja. Zato ne čudi, če sindikalna vodstva zelo ostro kritizirajo predvsem poslance in vodstva njihovih strank, ki bi po svoji naravi morale biti bližje delavskim zahtevam. Dodati velja, da so prav dogodki pri zamrzovanju plač in ravnanje posameznih skupin poslancev pokazali, da sindikati niso poslušno orodje nobene od strank in da Pučnik očitno ne zmore disciplinirati Tomšiča in njegovih sindikatov, vodstvo Združene liste pa še manj Svobodnih sindikatov Slovenije; čeprav bi to bržkone ustrezalo vladi in tudi njenemu predsedniku. Pa se je uštel. Ravno s tem dejstvom morajo strankarski vodje in njihove ekipe računati. Drnovšek pa mora, če se ni povsem, spoznati, da so edini resni partnerji pri pogajanjih o socialnem sporazumu sindikati, pa če mu je to všeč ali ne.

Protestno pismo predsedniku vlade republike Slovenije dr. Janezu Drnovšku

Spoštovani gospod predsednik!

Neodvisnost-Konfederacija novih sindikatov Slovenije je na izredni konferenci 17. marca 1993 ocenila položaj delavcev po sprejetju zakona o obračunavanju in izplačevanju plač ter sprejela sklepe o ukrepih za ukinitev tega zakona.

Soglasno smo ocenili, da pomeni sprejetje tega zakona negiranje principov socialnega partnerstva in sistema kolektivnega dogovarjanja. To pomeni ponovno uvajanje samovoljnih državno administrativnih ukrepov v naše družbene odnose. S tem se je zamažal temelj naše demokratične ureditve in civilne družbe, ki sloni tudi na avtonomiji socialnih partnerjev pri urejanju plač.

Zato je naša temeljna zahteva: zakon je treba takoj preklicati, področje plač pa urejati s kolektivnimi pogodbami in socialnim paktom!

Namesto tega zakona zahtevamo celovit in zaokrožen sklep ukrepov ekonomske in socialne politike, ki je odseval razvojno strategijo vlade.

Med bistvenimi ukrepi mora biti tudi sprejetje:

- zakona o izvajanju kolektivnih pogodb, ki naj vsebuje sankcije za njihovo neizvajanje;
- zakona o plačah poslovnih delavcev v podjetjih z več kot 50 odstotno družbeno lastnino;
- zakona o delovnih sodiščih, v katerih mora biti zagotovljena možnost kolektivnih tožb;
- zakona o inšpekciji dela, ki bo učinkoviteje zavaroval osnovne pravice delavca;
- nove kolektivne pogodbe za negospodarstvo, ki bo usklajena s SKP za gospodarstvo;
- socialnega sporazuma, s ka-

terim bomo celovito urejali politiko dohodkov, plač, cen, davčnih obremenitev, zaposlovanja ter socialne varnosti.

Gospod predsednik, prepričani smo, da ste tudi Vi opazili, da se socialna napetost iz dneva v dan povečuje. Posebno kritično je stanje v podjetjih, ki so pod Vašim okriljem oz. okriljem Sklada RS, kjer delavci tudi po več mesecev ne dobijo plač.

Gospod Janez Drnovšek, ali si vi tako predstavljate pravno državo?

Čas se izteka; potrebne so takojšnje učinkovite akcije. Če do njih ne bo prišlo, bo Neodvisnost-KNSS skupaj z drugimi sindikalnimi centralami organizirala splošno stavko. Če se druge sindikalne centrale ne bodo odločile za to stavko, jo bo Neodvisnost-KNSS sama napovedala, organizirala in izvedla.

Vaše nerazumevanje socialnega partnerstva se kaže v ironičnem odnosu do pisma, ki Vam ga je poslal generalni sekretar Evropske konfederacije sindikatov g. Emilio Gabaglio.

Iz njegovega pisma namreč sledi, da rešitev iz nastalega položaja ni možna brez sodelovanja in podpore slovenskega delavstva in vseh drugih slojev prebivalstva. Vaš podcenjevalni odnos do socialnih partnerjev, posebno še do sindikatov pa kaže, da njegove dobromamerne sugestije niste pripravljene sprejeti.

V javnosti ste cinično izjavili, da generalni sekretar na žalost ne podaja tudi konkretne rešitve za ureditev politike plač.

Generalni sekretar EKS je v svojem pismu vendar izhajal iz predpostavke, da je Slovenija v Evropi in pred vstopom v Evropsko skupnost. V Evropski skupnosti pa so te rešitve splošno znane: avtonomno kolektivno dogovarjanje in socialno partnerstvo.

Gospod predsednik, PROTESTIRAMO proti podcenjevalnemu odnosu Vas in Vaše vlade do sindikatov, do v Evropi utečenega reševanja odnosov med delom in kapitalom ter neučinkovitega in počasnega reševanja zgoraj navedene problematike.

S spoštovanjem!

France Tomšič,
predsednik
Neodvisnosti-KNSS

Po desnem bregu Save

Človeštvo se je od nekdaj naseljevalo ob rekah. Lahko bi rekli, da so bile pogonska sila materialnega in duhovnega razvoja. Kaj pa mi? Obremenjeni smo s starim pojmovanjem. Če je bilo kaj grdega, smo rekli, bomo pa v vodo vrgli, saj voda vse vzame in se po devetih kamnih očisti. To vodo pa smo tako onesnaževali, da smo ogrozili celo pitno, kjer ta napaja podtalnico. V zadnjem času se je kakovost vode Save nekoliko izboljšala zaradi manjše proizvodnje industrije, vendar s stanjem še ne moremo biti zadovoljni. Zato mora biti družbena akcija naravnana v izboljšanje kakovosti vode.

Naloga predlaganega samostojnega društva prijateljev reke Save je, da odkriva, opozarja in izvaja akcije za izboljšanje vode reke Save in pritokov. Se pomembnejša pa je možnost vpliva na urejenost okolice reke.

Sedanje stanje je porazno! Sprehajalec ne nudi sprostitve ob reki, saj se na vsakem koraku srečujejo z vsemi mogočimi odpadki, divjimi odkopi peska in nedovoljenimi poseki. Ljubljana kot glavno mesto države ima do največje slovenske reke neustrezen odnos (npr. čistilna naprava).

Z obsežnostjo problema verjetno niso povsem seznanjeni ljudje, ki bi pri njegovi odpravi lahko odločno pripomogli. Slovensko ekološko gibanje – SEG in tudi poslanska skupina Zelenih (dr. Leo Sešerko) podpira ustanovitev društva prijateljev reke SAVE. Doslej že obstajata društvi za reki KRKO in KOLPO in Društvo ljubiteljev Ljubljanskega barja.

za IO društva
Karel Lazar

Izjava za javnost

Kongres, ki ga je organiziral nekdanji predsednik JELINČIČ, je kongres SNS – SLOVENSKE NOVE STRANKE, t.i. Jelinčičeve stranke.

Slovenska nacionalna stranka pa je izredni kongres že imela 13. februarja letos, kjer je bil dotedanji predsednik razrešen, ker je tako zahtevala večina območnih odborov in preko 90 % članstva.

V stranki so sedaj popolnoma novi ljudje, absolutno zagledani v vodo in zvesti ukazom. Za NOVE ljudi je SLOVENSKA NOVA STRANKA kar pravi izraz.

Izdelati so si dali tudi »PRAVILNIK o strukturi in ustroju SNS...«, ki natančneje opredeljuje DOLŽNOSTI ČLANOV Jelinčičeve by pass firme Slovenske Nove Stranke. Posebno zanimiv in značilen je 22. člen Pravilnika, ki govori o poslancih, ki bi izstopili iz poslanske skupine, nositi bi morali stroške predvolilne kampanje.

Dokaz več za to, da je SNS-SLOVENSKA NOVA STRANKA privatna lastnina družine Jelinčič (sin, mama, Polona).

Slovenska Nova Stranka je bila registrirana 27. 7. 1992 na občini Ljubljana Center, sedež stranke je Tivolska 13.

Edina prava SLOVENSKA NACIONALNA STRANKA je pa tista, ki ima v.d. predsednika do rednega kongresa, gospoda Marjana Staniča, ima 12-člansko predsedstvo, ima svet stranke in ima nadzorno komisijo.

DOSLEDNO IZPOLNJUJEMO PREDVOLILNE ZAHTEVE VOLIVCEV.

DOSLEDNO SPOŠTUJEMO PROGRAM IN STATUT STRANKE IN OD TEGA NE ODSTOPAMO

Marjan Stanič,
v.d. predsednika
Slovenske nacionalne stranke
Sašo Lap, vodja SPS:
Samostojne poslanske skupine

Republiškem odboru SVIZ Ljubljana

Seznanjeni smo bili z okrožnico Ministrstva za šolstvo in šport, v kateri nam pojasnjuje razloge za počasnejše uresničevanje podljevjanja nazivov za napredovanje pedagoških delavcev.

Ne glede na to okrožnico smo sprejeli sklep, da vam pošljemo pobudo, da aktivneje spremljate dogajanja v zvezi s šolami. V vseh nas se pojavljajo pomisleki, da smo pedagoški delavci s takšnim zavlačevanjem, pa čeprav razumemo, da ministrstvo ni bilo

Bodo naši domovi postali pekel?

»Občanom državljanom v nacionaliziranih stanovanjih ne stoji ob strani nobena državna ustanova: vsi državni uradniki od ministra Jazbinška do referentov po občinah prvenstveno rešujejo institucije pred občanmi,« trdi Andrej Kocuvan. Bil je spiritus agens oziroma glavna duhovna gibalna sila za ustanovitev Združenja najemnikov v nacionaliziranih stanovanjih v Mariboru, katerega delo sedaj koordinira. Novo združenje, ki so ga v Mariboru ustanovili pred dnevi, deluje v okviru Aktiva skupnosti ogroženih stanovalcev v Mariboru (pravi jo kar aktiv SOS). Že več kot dve leti se zavzema za interese bivših najemnikov v sedaj že bivših družbenih stanovanjih.

»Samoorganiziranje občanov v nacionaliziranih stanovanjih je spodbudila aroganca slovenskega ministra za varstvo okolja in malomarnost in cinizem vlade, parlamenta in občin,« pravi Andrej Kocuvan. Meni, da najemniki v nacionaliziranih stanovanjih po stanovanjskem zakonu še zdaleč niso izenačeni z najemniki v bivših družbenih stanovanjih. »Pa bi morali biti, če govorimo, da živimo v pravni državi,« pripija Andrej Kocuvan.

V Mariborski občini je bilo pred sprejemom stanovanjskega zakona okoli 27 tisoč stanovanj. Med temi je bilo do začetka druge svetovne vojne zgrajenih 6315, ki so kasneje prešla v družbeno last.

Po podatkih združenja najemnikov nacionaliziranih stanovanj v Sloveniji je bilo, ko je začel veljati stanovanjski zakon, v Mariboru skupno 10.581 stanovanj, med njimi 4100 nacionaliziranih. Za prodajo nekdanjih nosilcem stanovanjske pravice je bilo na razpolago 6481 občinjskih stanovanj. Teh je po doslej znanih podatkih prodanih že 2207. Iz zbranih kupnin v višini 880 milijonov tolarjev so doslej kupili 117 stanovanj, preostanek sredstev pa namenili za posojila in 23 milijonov tolarjev v republiški stanovanjski sklad.

Andrej Kocuvan je ogorčen, da se v javnosti pri nas trenutno posveča več pozornosti problemu črnih građenj kot pa problemom statusa stanovalcev v nacionaliziranih stanovanjih, ki so očitno postali »državljeni drugega reda«. »Čeprav so nosilci stanovanjske pravice v nacionaliziranih stanovanjih pridobili z ustavo zajamčeno trajno stanovanjsko pravico, nosijo sedaj socialne, pravne in ekonomske posledice denacionalizacije, čeprav z njo niso nič imeli in je niso zakrivil,« poudarja Andrej Kocuvan.

Glavni problem se po Kocuvanovem mnenju skriva v slabem stanovanjskem zakonu, ki ne upošteva, da danes obstajajo štiri vrednosti stanovanj: tržna, tista za izračun najemnin, vrednost, ocenjena za odkup, ter prometna vrednost. Taka politika cen, za katero seveda ne odgovarjajo najemniki v nacionaliziranih stanovanjih, je po Kocuvanovem mnenju jedro težav. »Če bi obstajale korektnosti v enotne tržne cene stanovanj, bi se bivšim lastnikom bolj splačalo uveljavljati denarno odškodnino. Sedaj pač vsi želijo nazaj stanovanja v naravi, kar pa bo ponovno precej nepošteno,« trdi Kocuvan in dodaja, da bodo eni dobili vrnjene zanemarjene objekte, drugi obnovljene, tretji pa celo objekte, ki so bili včasih pod hipoteko, saj dokumentacije o zadolženosti bivših lastnikov praviloma ni. Stevilni lastniki oziroma njihovi dediči bodo tako, opozarja Kocuvan, pridobili tujo lastnino, saj so bili v stari Jugoslaviji mnogi lastniki stanovanjskih objektov presneto zadolženi. V tridesetih letih je bila namreč velika gospodarska kriza.

Andrej Kocuvan opozarja, da je sedanja ureditev krivična tudi do upravičencev do denacionalizacije, saj ne bodo dobili vrnjene likvidnega kapitala, pač pa zasedena stanovanja z limitiranimi najemninami, obveznosti za vzdrževanje pa predpisane in iztožljive. »V prepletanju teh objektivnih pogojev bodo spori neizbežni, mir skaljen in številni naši domovi bodo postali pekel,« je prepričan Kocuvan.

Na ustanovnem zboru združenja najemnikov v nacionaliziranih stanovanjih v Mariboru, se bolj pa po njem, je bilo nekaj primerov, kako se dom spreminja v pekel, že mogoče slišati.

Člani novega združenja so zato odločeni, da bodo z amandmaji na stanovanjski zakon »šli do konca«. Kdor se jim v Mariboru želi pridružiti, se lahko obrne na »Major Domus«, Glavni trg 17 b tel.: (062) 211-841 ali na ITD. Grajski trg 1, tel.: (062) 211-322. Pošto sprejemajo tudi na Inštitutu Kogos, Prešernova 11.

Tomaž Kšela

morda pripravljeno na vse probleme, ki so se kasneje pojavili, spet izigrani. Člani RO SVIZ morate dočeti, da se bodo držali danih obljub v predpisanih rokih.

Ponovno je sprožen problem izplačila razlike za lansko leto. Že prejšnji mesec je bilo veliko negodovanja, saj nam je bil obljubljen denar v februarju, nakazan pa je bil šele v začetku marca. Tega nikakor ne moremo razumeti ne dovoliti, saj vemo, da so ostali delavci državne uprave prejeli denar pred nami.

Sprašujemo se, zakaj moramo biti delavci v šolah vedno zadnji pri dodeljevanju denarja, ki nam upravičeno pripada, in zakaj moramo biti ravno delavci v šolah tako razumevali, da vse sprejmemo in mirno prenašamo krivice, ki se nam dogajajo. Toda tudi naše potrpljenje počasi poje-njuje.

Obljubljeno nam je bilo, da bomo v marcu prejeli drugi del izplačila, toda ta denar do 17. 3. ni bil nakazan. Od SDK smo dobili pojasnilo, da so sedaj vsa izplačila začasno zamrznjena in čakajo na nadaljnja navodila. Upajo, da se bo to kmalu rešilo in bo omogočeno izplačilo.

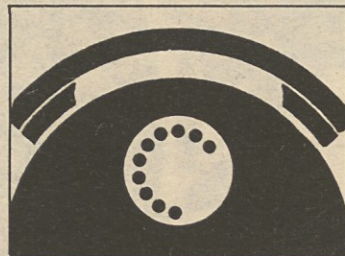
Naj vsi spet le upamo? Zahtevamo, da člani RO SVIZ aktivneje spremljate postopke glede izplačila razlike, saj bo takoj med delavci manj negodovanja, pa tudi omajano zaupanje v RO SVIZ se bo ponovno utrdilo.

Sindikat Osnovne šole Ivana Roba, Šempeter pri Novi Gorici

Svobodni Sindikati Slovenije

časopis slovenskih delavcev

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite

(061) 321-255
in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo v (kateremkoli) sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

časopis slovenskih delavcev

• Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 • DE – glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479 • Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942 • Časopis urejajo: Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovanje), Marija Frančičkin (Ziviljenjska razpota), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Križnik (sindikalni zaupnik), Franček Kavčič (sindikati), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Andrej Ulaga (Kazipot), Bora Zlobec (lektorica), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, telefaks 311-956 • Naročnina: 321-255 • Posamezna številka stane 105 SIT • Žiro račun: 50101-603146834 • Tisk: Tiskarna ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana • Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omeje, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Šemolič

Piše: Martin Ivanič

Do kod se spuščati s strankami

Znana je krilatica, da se ti, o čemer časopisi ne pišejo, ne zgodi. Po logiki velja torej tudi obratno: kar pišejo časopisi, se zgodi – ali drugače povedano – je res. Če bi to držalo, potem je točno, kar med drugim v zvezi z Združenim listom piše novinar V. Vasle.

Vasle dokaj obširno govori o strankarskih povezavah in o odnosih posameznih strank s sindikati. V tej povezavi večkrat in celo poudarjeno navaja, da predsednik svobodnih sindikatov prizadevno deluje v smeri tesnejšega navezovanja svobodnih sindikatov na omenjeno strankarsko skupino, vendar da mu gre predvsem za kar najtrdnjše sindikalno zaledje ključni stranki te skupine, torej SDP. V duhu tega prizadevanja naj bi D. Semolič kot nepopoljšljiv es-depejevec močno navijal tudi za združitev socialistične stranke z ZL oz. SDP.

Ob dejstvu, da je drugi najpomembnejši sindikat, Tomšič, tudi personalno naslonjen na Pučnikovo socialdemokracijo in da se delavski sindikati tradicionalno navezujejo na levičarske politične stranke, najbrž ne na najšibkejšo, temveč kvečjemu obratno, bi bile Vasletove trditve, pod predpostavko, da so točne, precej razumljive. In če bi bilo vse res tako, bi zadeva kljub temu zaslužila nekaj premisleka.

Premiselek je nujen predvsem z vidika sedanje vladne koalicije in tudi sicer z vidika političnih strank v okoliščinah, ko k sreči nimamo bipolarnega strankarskega položaja, v katerem bi prevladovali ena levičarska, delavska in ena desničarska, meščkanska stranka. Vse kaže, da kljub Drnovškemu prizadevanju po vzpostavitvi podobnega položaja, kot ga ima na Hrvaškem HDZ, ne kaže, da bi se pri nas izoblikoval bipolaren strankarski položaj, in da moramo računati poleg relativno močne sredine vsaj še z desnico in levico. Do nadaljnjega obe ostajata precej neenotni. Zato je bržčas treba predvidevati, da bo vladna večina še precej časa večstrankarska.

To pa pomeni, da se delavski sindikati še nekaj časa ne bodo mogli kar vnaprej vezati na levico. Ta bo, vsaj deloma,

pogosto sodelovala v vladnih kombinacijah. Kaj to pomeni za sindikate v praksi, smo pravkar imeli priliko videti. »Globina« sodelovanja z levico oz. njenim delom bo torej odvisna od vsakokratne situacije in ni videti nobenega smisla, pa tudi potrebe ne, da bi se sindikati domala poročili s katerokoli stranko. Veliko obetavnejša se zdi manevrska distanca, saj se sicer sindikati kaj lahko znajdejo v slepi ulici, ko se bodo namesto z vlado prepirali s »svojo« stranko v vladi. Tej pa to imenitno ustreza. Zamenjave za eno stranko v koaliciji ni poseben težki dobiti. Praksa potrjuje, kako stranke za večji vpliv hitro spremenijo svoje prepričanje. Če drugo ne, je s tem vsakič izgubljenega veliko dragocenega časa. Medtem pridejo nove volitve in druge možne koalicije, s čimer stranke spretno trgujejo. Konec koncev je treba vnovič spomniti, da stranke sindikate bolj potrebujejo kot pa sindikati stranke. Od množice sindikalnih volilnih glasov je zlasti leva stranka močno odvisna. V zameno pa navadno izposluje kvečjemu kakšen drobec. Primer za to je sedanje prizadevanje ZL, da bi malo polepsali zakon o omejevanju rasti plač. Te medsebojne usluge nikakor niso enakovredne.

Kar pa se ZL oz. SDP konkretno tiče, bo z vidika sindikatov zagotovo morala razjasniti svoj odnos do delavcev na eni strani in do dokaj številnega menedžerskega sloja na drugi. Slednji je pod njenim vplivom zlasti v še vedno številnih družbenih podjetjih, kjer pa se z vidika ravnanja z lastnino dogaja marsikaj. Od tega čudnega ravnanja z lastnino ima prejkone veliko večja pričakovanja in celo neposredne koristi politična stranka kot npr. sindikat oz. posredno – delavstvo. Tedaj res ni videti hudo razumnega razloga, čemu naj bi sindikat a priori podpiral takšno stranko. Naj si raje stranka (in nikakor ne gre le za ZL oz. SDP) splošno in konkretno podpora sindikata zasluži z očitnimi akcijami in podporo ukrepom, ki bodo koristili tudi delavstvu oziroma prizadevanjem njegovih sindikatov.

Piše: Srečko Čater

Kako uničiti

Vsakdo, ki se vsaj malo spozna na gospodarstvo, bo že iz naslova sklepal, da gre za uničevanje kmetijstva kot dejavnosti.

S svojim pisanjem se ne priključujem strankarskim prestižnim bojem, marveč bom kot delavec s četrstoletnim stažem v kmetijstvu poizkušal strankarsko neobremenjeno javnost prepričati o upravičenosti »kmečkega punta«.

Peterletova, Drnovškova in zopet Drnovškova vlada s svojimi ukrepi sistematično uničuje kmetijstvo kot dejavnost in pomembno gospodarsko panogo.

Peterletu to ni ravno dobro uspevalo, saj je kmetijstvo v času njegove vladavine edino med gospodarskimi dejavnostmi beležilo porast proizvodnje, enako tudi predelovalna industrija.

Po prihodu Drnovška pa so bili sprejeti novi ukrepi, ki so imeli en sam cilj, uničiti še tisto, kar je delovalo, da ne bi bilo več nikogar, ki bi izstopal z rezultati.

Uvoz mesa in mlečnih izdelkov po tudi do trikrat nižjih cenah od tistih, ki veljajo za kupce v državah, odkoder izdelki in meso prihajajo, uvoz vin sumljivega porekla, zadrževanje odkupnih cen na ravni, ki ignorira ekonomiko proizvodnje, so metode agrarnih analfabetov.

Da država lahko to počne, je predhodno sprejela nekaj zakonov in predpisov, ki so na nož sprli delavce in kmete, ter na ta način z metodo DELI PA VLADAJ sistematično uresničuje svojo zamisel, uničiti kmetijstvo in posledično tudi predelovalno industrijo.

Če bi bili v časih Divjega zahoda ali pa dandanašnji kje v srcu Balkana, bi gospod Rastko Plohl iz Neodvisnih morda hodil po sestankih do zob oborožen, pogovarjal pa bi se najbrž kar s pištolo na mizi. Ker pa, hvala Bogu, živimo v časih, ko se vsaj pod Alpami strelja samo z besedami, četudi včasih zelo spominjajo na prepovedane bojne strupe in dumdumke, gospod Plohl uporablja verbalno municijo in jo skuša narediti čim bolj uničujočo.

To mu bo morda uspelo! Ne zaradi rušilne teže argumentov, kakršnekoli že navaja, marveč zaradi razdiralne artikulacije, ki na ljudi, pripravljene pogajati se, deluje skorajda pretepaško. Ko so se ta teden sindikati naposled pogovarjali z vlado po zamrznitvi plač, je gospod Plohl s Ptujem k sreči ostal osamljen. Na vlado kot pogajalca na nasprotni strani se je spravil malodane kot na barabe in grabežljivce, ki sploh ne bi smeli jesti, dokler ubogi narod strada.

Drnovškova vlada seveda potrebuje kar nekaj sindikalnega smirkovega papirja. Demagogije, ki jo gospod Plohl prodaja v obliki teze o enakih

Pretep

želodcih, pa ne potrebuje niti vlada niti kdo drug. Gospod Plohl bi zato, ker so ministri pač bolje plačani kot vratarji, najraje dvignil novo proletarsko revolucijo, morda celo z mitingi resnice, ki bi kar na ulici vrgli vlado in sploh sedanjo oblast.

Zares na srečo je gospod Plohl v svojih govorniških ekshibicijah ostal osamljen. Drugi sindikalisti se znajo pogovarjati tako, da nasprotniku povedo, kar mu gre, vendar ne arogantno zaloputnejo vrat za naslednje pogovore. Gospod Plohl s Ptujem je očitno samo zelo jezen gospod, ki zna zmerjati in groziti, pri tem pa ne pove nič takega, kar bi bilo za rabo. Zato bi po Plohlovo imeli raje včeraj kot danes namesto socialnega sporazuma socialno vojno. S svojim napadom na ministrske plače pa gospod Plohl pristaja na vladno tezo, češ da so prav plače tiste, ki pokopujejo naše gospodarstvo, namesto da bi povedal, kako se denar zapravlja brez nuje tudi na drugih koncih in ne pri plačah. S takimi pogajalci si slovenski sindikati res ne morejo veliko obetati.

Piše: Jože Smole

Delavski sindikati niso naselili takšnim »patriotističnim pozivom« in vztrajali pri svojih zahtevah. Končno so v pogajanjih z delodajalci dosegli sporazum, ki je upošteval večino sindikalnih zahtev. Plače japonskih delavcev so se precej povečale in se približale

ameriškim in zahodnoevropskim standardom. Posledica tega pa ni bilo zmanjšanje konkurenčne sposobnosti japonskega gospodarstva, ampak prav nasprotno. Po doseženih povečanih plačah so delavci še zavzeteje delali in povečali proizvodnjo.

Zakon o zadrugah je iz močnih gospodarskih subjektov napravil politične spačke brez kapitala. Stotine malih zadrug se bori za delitev premoženja in zanemarljivo osnovno dejavnost – zaščito kmeta člana. V svoji majhnosti politično razpete med dve stranki so zadrug postale lahek plen državne birokracije, ki jih z demagoškimi parolami in drobtinami brez hranilne vrednosti peha v propad.

Država je po NACIONALIZACIJI kmetijskih zemljišč postala veleposesnik, ki pa s strahotnim premoženjem izpričano ne zna gospodariti. Namesto učinkovite strategije smo v kmetijstvu dobili gospodarja, ki si niti najmanj ne prizadeva biti učinkovit.

Medtem ko lahko fantastično plačan Drnovškov birokratski aparat čez noč pripravi zakon o plačah, tudi po več mesecih še vedno samo pripravlja zakon o zaščitnih carinah. Jasno je, da ne gre za nezmožnost marveč za nehotenje. Uresničuje se scenarij, ki ga je že pred letom in pol na bledu napovedal dr. Krajnc. Kupovati kjerkoli, samo da bo poceni, ne glede na posledice za lastno kmetijstvo.

Dumplingski uvoz sploh ne ščiti domačega kupca, saj maloprodajne cene dosegajo približno enako raven kot domači kakovostno neprijetno boljše izdelki. Omogoča pa bogatenje skupinam prekupčevalcev. Slovenski kmetijski proizvajalec zato upravičeno protestira. Žal pa je v svojem protestu zaradi že naštetih vzrokov ne učinkovit.

Napovedan vsekmečki protest bo žal zaradi strankarskega vmešavanja samo še eden od brezuspešnih poizkusov izražanja upravičenega gneva brez konkretnih rezultatov!

Učinek bi bil dosežen samo, če bi se vsi kmetijski proizvajalci skupaj s predelovalno industrijo stanovsko in ne strankarsko organizirali v organizacijo, ki bi kot gospodarska panoga lahko izsilila popolnoma drugačne pogoje kot samo ena opozicijska stranka. Povezovanje vlogo bi lahko odigrali Zadruga zveza in Gospodarska zbornica.

Mislím, da je napočil trenutek, ko ni več časa izgubiti, lahko samo še rešimo, kar se rešiti da. Stanovsko, ne politično združeni bi to zmogli v korist vsega slovenskega ljudstva in v korist državi Sloveniji, ki bo ob taki kmetijski politiki, kot jo vodi Drnovškova vlada, že jutri lačna.

Ta vlada bo potem prisiljena proti lastnemu ljudstvu uporabiti vojsko in policijo, ki ju danes v škodo kmetijstva, kulture, znanosti in še česa favorizira.

arena

jalska izhodišča in zahteve. Mednje vsekakor sodi Dušan Semolič. Vsa sreča, da ima najmočnejši sindikat v tej državi voditelja takega kova. V pogovoru s predsednikom vlade vladno nastopa s »spoštovani gospod predsednik«. Obenem pa temu spoštovanemu gospodu predsedniku pove, da dela napake, takšne in takšne napake, ki jih sindikat in delavstvo ne bodo trpeli, zato jih je treba popraviti in odpraviti.

Drnovšek je trd pogajalec, kar pri nas že marsikdo ve, vendar vjuden in kultiviran. To seveda ne pomeni, da se je z njim treba pogovarjati v njegovem slogu. Pogovarjati se je treba na način, ki velja za zrelo pogajalstvo. Pri tem se mora pogajalec zavedati svoje moči. Le-to pa Semolič in preostalo vodstvo s svojo člansko armado ima in se je tudi dobro zaveda. Zavedata se je tudi Drnovšek in njegova vlada. Prav zato šopirjenje in napihovanje z grožnjami ni potrebno. Po drugi strani pa si vlade in pravi in poštene sindikati nikjer po svetu ne padajo v objem.

Socialno partnerstvo pri nas niso samo sporazumi o plačah, ampak še veliko drugega, denimo socialna in še posebej zakonska zaščita delavskih pravic. Ta je, kot vemo, slaba in morata zanjo poskrbeti vlada in parlament. Tudi večno razlaganje, kar počenja Tomšičevo zastopstvo, da je vlada pokazala nezaupanje do sporazumevanja med sindikati in zbornico, ne more biti več produktivno. Tudi to že vsi vemo, najbrž tudi vlada, čeprav tega noče priznati. Produktivnejše je od vlade zahtevati, naj gospodarstvo rešuje še z drugimi prijemi in ne (samo) z interventno zakonodajo, pri čemer naj sindikatom pusti, kar je sindikalnega, ker se pač na to bolje spoznajo od nje.

Boža Gloda

Spomladanska ofenziva

Dobro se spominjam »spomladanske ofenzive 1972« japonskih sindikatov. Podrobno sem jo spremljal kot tedanji jugoslovanski veleposlanik. Zahteve po 15-odstotnem povečanju plač so sindikati okrepili z organizacijo stavk. Še posebej učinkovita je bila stavka delavcev v prometu, saj so se na primer v Tokiu zaustavili vsi vlaki in avtobusi. Delodajalci, zlasti pa predstavniki velikih korporacij so dokazovali, da bi pristajanje na sindikalne zahteve ogrozilo konkurenčno sposobnost japonskega gospodarstva na svetovnem tržišču. To pa bi bila za Japonsko katastrofa.

Znano je, da gospodarstvo obremenjujejo predvsem ogromne dajatve za državo. Tega problema se tudi današnja vlada ni sposobna resno lotiti. O tem govori tudi predlagani republiški proračun.

Naši sindikati kažejo visoko državotvornost, saj so se sami opredelili za določeno omejevanje rasti plač zaposlenih. Mislím, da so bili pri zahtevah preskromni. Toda vlada je državotvorno ravnanje sindikatov kljub temu ignorirala. Z državnim prisilo pri urejanju plač in pokojnin je dala sindikatom kľofuto.

Deklaracije o potrebi po socialnem sporazumu ne pomenijo veliko, če najprej administrativno zamrznejo plače in ga sindikatom potem »blagohotno« ponujajo. To pomeni, da pri ključnih odločitvah sindikate ignorirajo, potem pa jih pri izvajanju napačne administrativne politike vabijo k sodelovanju. Upam, da predstavniki delavskih sindikatov na to ne bodo pristali.

Predvsem pa je potrebna temeljita razprava o ekonomski politiki. Ta očitno ne more temeljiti na zmanjševanju rasti delavskih plač, ampak predvsem na tistih dejavnikih, ki bodo spodbujali večjo produktivnost dela, boljše gospodarjenje in odpiranje novih delovnih mest.

Mením, da je od odločnosti sindikatov in njihovega doslednega ravnanja zelo odvisno odpiranje perspektiv gospodarskega razvoja Slovenije. Upam, da se sindikati ne bodo zadovoljili z delnimi rešitvami, ampak bodo pogumno zahtevali kardinalne.

Mislím, da bo to v ospredju slovenske sindikalne »spomladanske ofenzive 1993«.

TEHTANJE ARGUMENTOV ZA SPLOŠNO STAVKO

SKEI je prejšnji teden organiziral seminar o lastninjenju in kolektivnih pogajanjih. Njegovim aktivistom sta predavala Ralf Bergmann in Ernst Eisenmann iz vodstva nemške IG Metall. Seminariste sem obiskal četrty dan med razpravo o tarifnih pogajanjih. Tako predavatelj kot slušatelji so menili, da nemški model k nam ni neposredno prenosljiv. Izkušnje iz te moderne, pravno in socialno urejene dežele pa lahko vplivajo ne le na naše sindikaliste, ampak tudi na njihove partnerje.

Svoje vtise o seminarju je najprej orisal Ernst Eisenmann, ki je za DE povedal:

»V Slovenijo nisem prinesel patentov, posredoval sem le naše izkušnje. S slušatelji smo skupaj razmišljali o rešitvah sedanjih sindikalnih nalog. V Sloveniji imate pravice iz zaposlitve zelo dobro zapisane, slabo pa je, ker niso iztočljive. Očitno še nimate pravne države in tudi podpisniki tarifnega dela kolektivne pogodbe še niso pravi, saj bi sicer spoštovali, kar so podpisali.

Vsaka stavka mora imeti realen cilj. Pred napovedjo stavke je treba oceniti možnosti za doseg zastavljenih ciljev. To velja le za organizirane, ne pa za spontane stavke, do kakršnih prihaja pri vas. Spontane stavke lahko omogočijo le sproščanje energije, so nekakšen ventil, ne pomenijo pa ekonomskega pritiska za doseg delavskih ciljev.

Iz Nemčije nisem prišel, da bi SKEI priporočal ali odsvetoval splošno stavko. Ne poznam razpoloženja med delavci. Če so delavci

za stavko, je prav, da jo sindikat izvede. Če pa je strah med delavci večji od pripravljenosti za stavko, potem je treba od ideje odstopiti. Na to temeljno vprašanje pa si morajo kolegi iz SKEI odgovoriti sami.

Sprašujete me o možnosti, da se aktivisti SKEI izoblikujejo v sindikaliste po nemškem vzoru. Mislim, da je ta možnost realna, saj so zelo ukaželjni. Mislim tudi, da jim je vloga, ki jo imajo zelo jasna

in se tudi zavedajo svoje odgovornosti.

Pri vas je uveljavljen sindikalni pluralizem. Mislim, da je pluralizem za delavce absolutno negativen, zlasti zdaj, ko so v izjemno težkem položaju. Zaradi pluralizma se delavsko gibanje cepi in slabi. Mislim, da kolegi, ki pluralizem zagovarjajo, ne vedo, o čem govorijo. Če pa se motim, pa imajo očitno drugačne cilje od tistih, za katere se javno zavzemajo.

Seminaristi v SIC Radovljica

Ernst Eisenmann

O slušateljskih vtisih pa sem se pogovarjal z Marjanom Urbančom, Janezom Znidaršičem, Jožico Hercog in Jožefom Kočevarem. Vsi menijo, da razmer v Nemčiji ni mogoče primerjati z našimi. Predavatelj po njihovem mnenju premalo pozna naš položaj, da bi lahko koristno svetoval o konkretnih akcijah. Opazili so, da nemški kolegi ne morejo razumeti naših delavcev, ki so pripravljeni delodajalcem popustiti za polovico plače po kolektivni pogodbi, medtem ko njihovi delavci stavkajo za neznatno povečanje plače.

Za naše sindikaliste so zelo zanimive tudi izkušnje pri sanaciji in privatizaciji gospodarstva bivše Vzhodne Nemčije. Nemška vlada je v ta namen prvotno planirala 700 milijard DEM, sedanja cena pa znaša 1.200 milijard. V Nemčiji je edini cilj čim hitrejša privatizacija, tudi za nekaj mark in ne glede na število delavcev, ki izgubijo svoje delo. Nemci nas ne razumejo, ko zahtevamo, naj se pri privatizaciji upošteva prispevek ustvarjalcev družbenega premoženja. Verjetno je to posledica razlik med državnim in družbenim premoženjem. Nemci nasprotujejo celo ideji o delavskem delničarstvu. Veliko bivših velikanov vzhodnonemškega gospodarstva se je privatiziralo in odpustilo

tudi po 90 odstotkov zaposlenih. Znani Wartburg je imel pred leti 30.000 delavcev, danes pa jih ima le 2.000 in kljub temu je proizvodnja večja.

Največji vtis na naše sindikaliste sta predavatelja iz Nemčije naredila z dokazovanjem utemeljenosti sindikalnih zahtev. Povedala sta tudi, da stavka za neutemeljene zahteve lahko povzroči stečaj, ki se ga bojijo tako delavci kot delodajalci. Mojim sogovornikom se zdi, da polovica naših sindikalistov še vedno živi v odpravljenem socialističnem sistemu.

Urbanč, Znidaršič, Kočevar in Hercogova so prepričani, da je bil celodnevni seminar organiziran zato, da bi aktivisti SKEI sami sebe postavili na realna tla. Iz tega lahko sklepamo, da odslej več ne bodo govorili o stavki kot končnem cilju, s katerim bi nekoga prizadeli ali mu nekaj dokazali. Namesto tega bodo govorili o svojih zahtevah in o realnih možnostih, da jih izsilijo tudi s stavko, če ne gre drugače. Nenaadne bodo aktivisti SKEI prav v vsakem okolju ocenili, ali je pripravljenost za stavko večja od strahu pred njenimi možnimi posledicami. In prav na to jih je opozarjal Ernst Eisenmann, ki je uspešno organiziral in vodil številne stavke v Nemčiji.

Franček Kavčič

SKEI SE PRIPRAVLJA NA SPLOŠNO STAVKO

Prpriave na splošno stavko kovinske in elektroindustrije so stekle 18. marca in mirno lahko rečemo, da zares zadnji čas. Delavcem je namreč prekipelo, in če bi se za stavko ne odločilo vodstvo SKEI, bi se sprožil plaz posamičnih stavk. To smo lahko razbrali tudi iz pogovora z Jožetom Hozjanom, predsednikom sindikata v Verigi Lesce.

Sporočilo za javnost

Ko je vodstvo SKEI na razširjeni seji 18. 3. 1993 v Radovljici pregledalo uresničevanje sklepov izredne konference z dne 24. februarja 1993, je ugotovilo, da se je odnos vlade do kovinske in elektroindustrije še poslabšal, s tem pa tudi odnos do delavcev v panogi.

Zaradi zahtev članstva v podjetjih je sklenilo začeti priprave na splošno stavko delavcev v kovinski in elektroindustriji.

ZAHTEVAMO:

1. zaustavitev propadanja kovinske in elektroindustrije – zaščitno politiko vlade za kovinsko in elektroindustrijo, ki je kljub vsemu največji izvoznik;
2. zaustavitev odpuščanja delavcev;
3. umik zakona o plačah in sprejem zakona o kolektivnih pogodbah;
4. državni zbor Republike Slovenije mora sprejeti zakon, s katerim bo vlada prisiljena pomagati financirati delo in ne stimulirati nezaposlenosti in predčasno upokojevanje, kajti v dveh letih se zaradi odpuščanja ni izboljšal položaj v nobenem podjetju;

Janez Drnovšek odgovarja Emiliju Gabagliu

UPAMO, DA NAS BOSTE RAZUMELI

V zvezi z vašim pismom, ki zadeva predlagani zakon o plačah v naši državi, vam želim dati nekaj pomembnih informacij, ki vam bodo lahko služile pri ustvarjanju dokončnega mnenja o tem vprašanju. Stališče, ki ste ga namreč zavzeli v svojem pismu, je sicer z vašega vidika popolnoma razumljivo, vendar je na žalost posledica enostranskih in ne povsem točnih informacij.

Dejstvo je, da je naša država leta 1990 uzakonila sistem kolektivnih pogodb in ga od takrat dalje tudi izvaja v praksi. Sklenjeni sta bili dve splošni kolektivni pogodbi (za gospodarstvo in za negospodarstvo) in na njeni osnovi več panožnih kolektivnih pogodb. Te kolektivne pogodbe urejajo večino pravic iz delovnih razmerij, med njimi tudi plače. Glede na spremembe družbene in ekonomske razmere, ki so imele za posledico izgubo številnih trgov, padec industrijske proizvodnje in nasploh večjo gospodarsko recesijo, je vlada pripravila ekonomski program za izhod iz krize. Program so pozitivno ocenile vse pomembnejše mednarodne finančne institucije. Pri njegovem uresničevanju so bili do sedaj doseženi pomembni rezultati. Del tega programa je tudi zaustavitev visokega realnega naraščanja plač, ki nima nikakršnega pokritja v rezultatih gospodarjenja in v zadnjem času znatno presega rast življenjskih stroškov. Zato je vlada dala pobudo za spremembo kolektivnih pogodb v tistem delu, ko le-te določajo plače, z namenom, da se višina plač določi na ekonomsko sprejemljivi ravni.

Z aneksom k splošni kolektivni pogodbi, ki je bil sklenjen nedavno, so se partnerji sporazumeli za novo višino plač. V času pogajanj so plače izredno narasle, tako da je po mnenju ekonomskih strokovnjakov njihov obseg resno ogrozil izvajanje ekonomske reforme. Nadaljevanje teh trendov bi povzročilo

4. od Banke Slovenije zahtevamo pojasnilo, zakaj se uporabljajo sredstva, ustvarjena z izvozom in s transakcijami prek Sklada za sanacijo, ki se hranijo v bankah v tujini, s čimer se dodatno slabimo položaj naše panoge in s tem pomagamo posredno bolj drugim kot Sloveniji;

5. zakaj se morajo podjetja zadolževati v tujini, s čimer zopet omogočamo zaslužek tujcem in ne domači industriji, in to v času pred sprejemom izvedbenih aktov zakona o lastninjenju;

6. od Gospodarske zbornice Slovenije, strokovnih združenj in menedžmenta zahtevamo, naj strokovno utemeljijo in dokažejo, da niso problem neto plače v industriji, temveč obveznosti, ki jih nalaga država. Naj se preneha tudi na ta način rušenje industrije.

Stavka za katero se z današnjim dnem začnajo priprave, bo ob neupoštevanju zahtev imela daljnosežne posledice, vendar z jasnim ciljem, da bi preprečili nadaljnje načrtno uničevanje industrije in usmerjali denar v nova delovna mesta.

Liberalni kapitalizem brez upoštevanja socialne komponente vodi v konflikte in ne v odnose v katerih je možno vzpostaviti socialno partnerstvo.

SREČNO!

Albert Vodovnik
predsednik SKEI Slovenije

ČAS JE ZREL ZA REVOLUCIJO

»V naši tovarni je bila zadnja povprečna plača dobrih 28.000 tolarjev neto, od tega dobimo nekaj več kot 30 odstotkov v bonih. Za povrh dobivamo bone za različne trgovine in že kar pravilo je postalo, da pred izplačilom bonov, torej pred povečanim povpraševanjem, trgovci navijejo cene. V neto plačo so v tovarni začeli vračunavati tudi del izplačil za vožnjo na delo in topli obrok, kar sliko še dodatno potemni, in vodstvo se tudi rokov ne drži. Plače vselej zamujajo, tudi za dva tedna. Ljudem je tega dovolj!«

Tako je pogovor zastavil Jože Hozjan in dodal, da so ti problemi hkrati tudi stavkovne zahteve.

»Pri nas so delavci prav na robu vrelišča in vodstvo panožnih sindikatov igra nevarno igro. Grožnjam s stavkami je odklenkalo – ali bodo zahteve izpolnjene ali pa stavka bo! Takšna ali drugačna!

Preresne so razmere, da bi se še lahko poigravali z grožnjami, odpovedmi, prelaganji. Čas je zrel za novo revolucijo, kaj šele za stavko. Ne vem, zakaj vodstvo sindikatov sploh okleva, česa se boji? Saj stavkali bomo mi v tovarnah!

Čeprav so nas podpržavili, se ni

Jože Hozjan

nič spremenilo. Kolektivno pogodbo uresničujemo komaj 74-odstotno, da tistega o bonih in rednih zamudah plače ne ponavljam. Zato smo v stavkovne zahteve vključili tudi zamudne obresti, ki so nam jih na račun zamujenih plač dolžni od novembra 1991 pa vse dotlej, ko bodo podpisane roke izplačila (morda) začeli spoštovati.

Za del plač, ki ne dosega niti 80 odstotkov po kolektivni pogodbi,

terjamo gotovinsko poplačilo od aprila 1991, ko je začela veljati kolektivna pogodba, od 80 do 100 odstotkov plače pa so nam dolžni v obliki zadolžnic, uveljavljivih pri lastninjenju.

Država se je tovarne polastila v nasprotju z našimi, takrat veljavnimi akti. Lahko bi torej rekel nezakonito. Takrat smo imeli zapisano, da mora biti vsaka odprodaja oziroma odtujitev premoženja sprejeta le z referendumom. Država je dobila tovarno v last zgolj s sklepom samoupravnih organov.

In zdaj, ko smo v njenem krilu, bolje v njenih krempljih, smo ogroženi na vsakem koraku. Če v to ne upa drzati vodstvo tovarne, bomo pač storili sindikati. Ogroževali so nas celo s tehnološkimi presežki. Res smo to v sodelovanju sindikata reševali človeško, kolikor se je sploh dalo. Vendar so nas napetajstili, da bo potem tudi z uresničevanjem kolektivne pogodbe lažje. Zaposlenost smo zmanjšali s 1.490 delavcev na 825, torej smo tovarno skoraj prepločali. Z obljubo kajpak ni bilo nič!

Skratka, prostora za pogajanja je enostavno zmanjkalo in sindikatu ostane ena sama pot.

Ciril Brajer

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij in sindikati

Avtor obrazložitve je Gregor Miklič.

Cena 870 SIT.

Naročila pošljite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 313-942 in 311-956. Telefaks 061-311-956.

IZIDOM – NOVO – PRED IZIDOM – NOVO

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo ... izvod(ov) brošure ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI.

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

Naročeno, dne:

Zig

Podpis naročnika

Sindikalna kronika

Lipa še naprej brez direktorja

Napetost med delavci Lipe in člani stavkovnega odbora se povečuje. Člani stavkovnega odbora govorijo o pritisku nanje in na člane njihovih družin. Isto doživlja tudi Bogdan Godnič, predsednik območne organizacije svobodnih sindikatov, ki vsakodnevno sodeluje s stavkovnim odborom.

Gre za nekakšen strah pred vsemogočnim direktorjem, ki je bil do decembra poslanec republiške skupščine in je še vedno predsednik skupščine občine Ajdovščina. Delavci pravijo, da je imel Franc Boštjančič v rokah prav vse niti in tudi ljudi. Bivši člani kolegija so menda šele po tednu dni Boštjančičeve odsotnosti spoznali, da lahko delajo tudi brez njega. V Lipini hiši pa je še vedno duh bivšega direktorja, trdijo člani stavkovnega odbora.

Prejšnji teden je skušal odstopiti tudi delavski svet podjetja, pa so po nekajdnevni prepričevanjih njegovi člani umaknili svoj odstop. Delavskemu svetu zdaj predseduje njegov najstarejši član.

Po informacijah Bogdana Godniča naj bi kolektiv danes, 24. marca našel svojega kandidata, ki bo prevzel nevhvalno mesto vršilca dolžnosti direktorja. Kolektiv je k temu prisiljen, saj mu do zdaj nista pomagali niti ministrstvu, ki sta se po nalogu Janeza Drnovška udeležili sestankov v Ajdovščini. Iz tega lahko sklepamo, da je Janez Drnovšek Jožici Puhar in Maksu Tajnikarju naročil le zaščito bivšega direktorja, ki je član LDS. Čudi nas tudi zadržanost Goriške banke, ki je glavni upnik podjetja. Razlog za zadržanost bankirjev bi lahko bila novica, da tudi Dušan Šinigoj odhaja v pokoj.

Na stavkovni odbor prihajajo tudi vesti, da je skupina domačih ljudi pripravljena odkupiti Lipine dolgove v zameno za solastniški delež.

Kljub vsem kritikam na račun Franca Boštjančiča, ki se je sklenil upokojiti, ima prav on še vedno v rokah ključ za rešitev problema. Ker delavcev ni uspel prepričati, da bi ponovno glasovali o zahtevi za njegovo razrešitev, bi bilo prav, da pomaga postaviti novega človeka in mu da vso potrebno pomoč.

Če ne boste pridno delali, boste šli v stečaj

Prejšnji teden smo pisali o zahtevah stavkovnega odbora delavcev Predilnice Medvode iz sestava Tekstila Ljubljana. Stavkovnemu odboru so odgovorili tako predstavniki Predilnice kot Tekstila. Bilo je tudi več sestankov. Dosedanji odgovori kažejo le to, da nobena stavkovna zahteva ni sprejeta.

Predstavniki upravnega odbora podjetja pa so delavce na več sestankih poučevali o nujnosti dela in odrekanja. Jože Vonta, direktor matičnega podjetja Tekstil, ki je stoo odstotni lastnik Predilnice pa jim je zagrozil z odklopitvijo pare, če ne bodo obljubili, da vsaj mesec dni ne bodo stavkali. Delavci še vedno niso dobili januarskih prevoznih stroškov in denarja za prehrano. Direktor Aleksander Jarc pa jim je odpisal, da je izplačilo plač in drugih stroškov odvisno od vseh zaposlenih, ne le od vodstva.

Delavci Predilnice z vsem tem niso zadovoljni in so zato v sredo, 24. marca zjutraj znova začeli stavkati. Člani stavkovnega odbora so obveščeni tudi o sestankih, na katerih bodo odgovorni skušali razrešiti nastali položaj. Iz dosedanjih obvestil je znano le to, da bo, če ne bodo znova začeli delati, sledil stečajni postopek.

Predilnica je lansko leto pridelala 120 milijonov tolarjev izgube. Njeni dolgovi znašajo 5,5 milijona mark.

Neuradno smo obveščeni, da so delavci Tkalcice Vižmarje iz sestave Tekstila ostali doma, ker se jim ne izplača delati. Prijazni telefonist nam je na naše vprašanje povedal, da so doma, ker nimajo dela.

Delavci Rika bodo zborovali

Sekretar svobodnih sindikatov iz Ribnice Dušan Bajde nas je obvestil, da bo v četrtek, 25. marca ob 8. uri zbor delavcev Rika Ribnica. Povedal je, da je podjetje v vedno večjih težavah in da na delo čaka 500 zaposlenih. Plače zaostajajo za več mesecev. Direktor Miro Jančigaj, ki je prišel v Ribnico pred pol leta očitno ni uspel oživiti firme. Zbor lahko preraste v večjo manifestacijo, če nezadovoljnim delavcem nihče ne bo ponudil vizije izhoda iz sedanje krize.

Franček Kavčič

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izv. knjige SOCIALNA DRŽAVA. Naročeno mi/nam pošljite na

naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno dne:

Žig

Podpis naročnika

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročnik bom plačal po povzetju

SPOR LE
»NA RAVNI INŠTRUMENTA«

V ponedeljek popoldne prisluhneš srečanju vlade in sindikatov, v torek zjutraj pa gredeš v službo prebiraš po kioskih reklame za časopise: Drnovšek miri sindikate, Vlada si je vzela čas za sindikate... Seveda v službo ne prideš ravno rožnate volje.

Po vsem času, odkar sindikati vlado opozarjajo, ji celo malce žugajo, predvsem pa ponujajo »konstruktivno sodelovanje«, se jih je Drnovšek vendarle usmilil in jih povabil za ovalno mizo. Menda res vse, gotovo pa cvet slovenskega sindikalizma.

Po njegovem medlem uvodu, ki je normalnega človeka lahko le zazibal v dreve, sta spregovorila še ministri Kračin in Gaspari; uro je trajalo vse skupaj. Tudi ministrica za delo je bila poleg, a ji šef bogvedi zakaj ni dal besede. Škoda, saj sta bili prav prikupni dami z ministrstva za delo vladin najtehtnejši argument. Žal neizkoriščen.

Vse drugo pač, kot smo vajeni: Veseli me, da ste se odz-

vali vabilu, pa upam, da se še kdaj srečamo. Če je kdaj kazalo, da so med vlado in sindikati razlike ali celo konflikti, je to brez podlage; vlada si namreč želi konstruktivnega dialoga in njene možnosti bodo ob podpori sindikatov večje, v bitki za skupno stvar in blaginjo vsega naroda seveda. Saj zato smo pa tukaj?

Čas je žal zapleten, problemi celoviti, težave objektivne in tudi mednarodne razmere nam niso najbolj naklonjene. Saj veste, recesija.

No, ampak kot že rečeno, skupaj bomo zmogli. Konflikti bi vse skupaj le poslabšali, zato nas morate pač razumeti in podpreti. Delavci se boje sprememb, čeprav so nujne in čeprav tudi v vladi

želimo, da bi imeli čimvečje plače pa standard in sploh. Sindikati boste to ljudem že razložili.

Naš cilj je skupen, sem ter tja kakšna razlika pa je le na ravni inštrumenta.

Ah, saj res, še tisti nesrečni zamrznitveni zakon. Bili smo prepričani, da je to vaš aneks,

vaše reakcije so nas presenetile, a nič še ni zamujenega, vse se da še popraviti.

Celovit program? Vizija? Ni problema, vsak čas bo to na mizi. Seveda pa zmagujejo realistične ocene nad začetnimi strahovi in malce kasnejšimi iluzijami. Aha, proračun. Pokojnine, plače in socialni transferji, to nas bo pokopalo in zmanjkalo nam bo za očitno bolj potrebne stvari, je zaključil Gaspari.

Potem pa referati sindikalnih liderjev, s prvo besedo Franceta Tomšiča kajpada. Naj navajamo?

Menda ne, vse smo že ničkolikokrat zapisali in vsak hudičevo dobro ve, kje nas čevelj žuli.

Konec koncev smo vsi za konstruktivno sodelovanje, ki nas bo edino kam pripeljalo.

Drnovškove logike, češ jaz ti z vso pravico razbijem zobe, če boš pa potem jokaj, naj ti dam vsaj za protezo, si čisto navaden zdrahar in rušitelj, ni sprejel le Rastko Plohl. Kar

KMETJE SNUBIJO SINDIKATE

Zadružna zveza in Slovenska kmečka zveza sta ta teden sindikatom predstavili zahteve za zaščito slovenske kmetijske proizvodnje. Sindikalnim funkcionarjem, ki so se odzvali na vabilo, sta govorila Leo Frelih in Franc Zagožen. Tam pa so bili: Srečko Čater in Jovo Labanac iz Sindikata delavcev kmetijstva in živilske industrije, Erik Šerbec iz sindikata zdravstva, Rastko Plohl iz Neodvisnih sindikatov Slovenije, Marko Selan iz Neodvisnosti in Zdravko Melanšek iz policijskega sindikata.

Predstavnika kmetov sta sogovornikom skušala predstaviti položaj v kmetijstvu in orisala zahteve za zaščito domače kmetijske proizvodnje. Najpomembnejša zahteva so sredstva za pomladansko setev. Kmetje so se odločili, da bodo počakali na odgovore vlade do konca tedna, in če z njimi ne bodo zadovoljni, bodo v prihodnjem tednu začeli pripravljati uresničitev načrtov za stavko, bojkote in cestne zapore.

Najneposrednejša zahteva kmetov je postopno povečanje odkupne cene mleka na 29 tolarjev za liter in mlade pitne govedine na 185 tolarjev za kilogram. Kmetje zahtevajo tudi uvedbo prelevmanov na uvoz mleka, mesa, vina, sadja in vrtnin. S to dodatno takso bi se cene hrane iz uvoza iz-

načile s cenami domačih proizvajalcev. Predstavnika kmetov sta te zahteve utemeljevala z zaostajanjem rasti cene hrane za rastjo plač. Zagožen je k temu dodal, da je delo v Sloveniji zaščiteno bolj kot kmetijska proizvodnja. Izdelali so celo nekaj preglednic, iz katerih je razvidno, koliko mleka mora kmet prodati za povprečno delavsko plačo. Frelih je s podatki tudi dokazoval, da je kruh pri nas polovico cenejši kot v Nemčiji. Po mnenju obeh govornikov vodi vlada zelo omejevalno politiko do odkupnih cen kmetijskih proizvodov. Opozorila sta tudi, da predelovalci in trgovci cene povečujejo tako na škodo proizvajalcev kot tudi na škodo kupcev. Po nekaterih podatkih so cene nekaterih prehranskih proizvodov višje kot v sosednji Avstriji, kljub temu da so naše odkupne cene nižje. Zagožen in Frelih sta menila, da nizke cene hrane pri nas niso smiselne, ker številni posamezniki zaslužijo dovolj za udobno življenje. Po njunem mnenju naj vlada uvede draginske dodatke ali druge ukrepe socialne politike.

Predstavniki sindikatov seveda niso imeli nobenega pooblastila za podporo zahtevam Zadržne in Slovenske kmečke zveze. Srečko Čater je edini dejal, da trditve držijo in da naj zahteve veljajo kot zah-

teve vseh kmetijskih proizvajalcev. Prav nihče pa ni podprl zahtev za povečanje odkupnih cen, saj bi le-te neposredno udarile po delavskih žepih. Razpravljalci so imeli tudi številne pomisleke o polkmetih, ki po podatkih predstavljajo 85 odstotkov lastnikov kmetij. Po mnenju predstavnikov sindikatov je mogoče govoriti le o ogroženosti pravih kmetov.

Razprava je izzvenela v spoznanje, da tako predstavniki kmetov kot predstavniki sindikatov s svojimi zahtevami zaostajajo za potezami vlade Janeza Drnovška. Skupni nastop predstavnikov delavcev in kmetov pa je mo-

žen pri pripravah za podpis socialnega pakta.

Poslušal sem dokazovanje Freliha in Zagožna o tem, koliko ur dela Slovenec ali Nemec za kilogram kruha. Nehote sem pomislil, da bi bilo najlepše, če bi dokazala, da slovenski delavec daje za hrano premalo in si zato lahko kupuje drage nemške avte. Govorila sta tudi o katastrofalnem položaju kmetijstva. Mislim pa, da vsi njuni dokazi kažejo le na relativno manjši zaslužek kmetov, saj nobeno kmetijsko gospodarstvo in noben zasebnik še ni šel na boben, kot se vsakodnevno dogaja delavcem v gospodarstvu.

Franček Kavčič

SOCIALNA DRŽAVA – ZBORNIK RAZPRAV

Vsi čutimo, kako nas tepe, ker je nimamo. Vse bolj jo bomo potrebovali – reformirano SOCIALNO DRŽAVO, brez katere si ni moč predstavljati niti najmanjšega razvojnega koraka slovenske države. Ni utopija, vsi problemi so rešljivi. O tem ambiciozno piše deset avtorjev zbornika, sodelujočih pri projektu SOCIALNA DRŽAVA.

REVŠČINA V SLOVENIJI NI ZLA USODA, KI BI JI NE MOGLI UTEČI, JE ŠLABA STROKOVNA IN NAPAČNA POLITIČNA ODLOČITEV!

Zbornik razprav o socialni državi na 134 straneh izpod peresa Željka Ciglerja, Andreja Črnak Meglič, Leva Krefta, Francija Pivca, Sonje Pirher, Jožice Puhar, Cirila Ribičiča, Rajka Sugmana, Martina Totha in Maje Vojnovič lahko za 600 tolarjev naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

TOŽILI BOMO ZDRUŽENJE PROMETA IN ZVEZ

Sindikata delavcev prometa in zvez še nismo predstavljali in prav zato smo obiskali njegovega predsednika Jožeta Gaube in sekretarko Hildo Žežko. V sindikat je včlanjeno tri četrtine delavcev iz dejavnosti, povezanih v ta sindikat. Nekdanji sindikat je danes nekoliko razdrobljen, vendar ta hip ni stvarnih možnosti za novo združevanje razdrobljenih sindikalnih organizacij.

Sindikata prometa in zvez ima 14.254 članov, organiziranih v 73 sindikalnih organizacij podjetij. Sindikat ima odbore in konference za posamezne dejavnosti, in sicer: cestni potniški promet, cestni tovorni promet, blagovno-transportne centre, špedicije, PTT in cestno gospodarstvo. V ta sindikat se povezujejo tudi delavci letališč, Adrie Airways in Splošne plovbe Portorož. Železničarji, ki so

prometa in zvez podpisal štiri posebne panožne kolektivne pogodbe: za cestni potniški promet, cestni blagovni promet, blagovno-transportne centre in cestno gospodarstvo. Poštarji, pomorščaki in še nekateri drugi delavci imajo kolektivne pogodbe na ravni podjetja. Republiški odbor je 1. marca letos dobil od splošnega združenja prometa in zvez pri gospodarski zbornici odpoved dveh kolektivnih po-

takoj pisno protestiral in obsojal nekorektnost svojega partnerja. V vodstvu sindikata menijo, da obe pogodbi veljata še naprej, saj nista bili odpovedani na pravno veljavni način. Žežkova in Gaube mislita, da ima pravico do odpovedi le stranka, ki pogodbo spoštuje, ne pa tista, ki jo krši.

Republiški odbor je z anketo analiziral spoštovanje kolektivne pogodbe. Ugotovili so, da je skoraj nobeno podjetje ne izvaja stoočstno. Posamezna podjetja pa delavcem dajejo tudi različne bone, ki niso upoštevani v statistiki plač. Tudi delavci na PTT so dobili le 95 odstotkov izhodiščnih plač po KP in zahtevajo listine za razliko do polnih plač. Po mnenju obeh sogovornikov se morajo pogajanja o novih panožnih in podjetniških KP za prometno dejavnost začeti čimprej in sindikat je nanje že pripravljen.

Nekatere prometne dejavnosti še niso urejene z novo sistemsko zakonodajo. Republiški odbor pozna le nov zakon o železnicah. Obveščeni so tudi o pripravah za nov zakon o PTT, ki bo menda poštarje ločil od telefonistov. Odprt je tudi položaj cestnega gospodarstva, kjer bo treba opredeliti dejavnost, ki spada v javna podjetja. Podoben položaj je tudi v podjetjih, ki opravljajo dejavnost mestnega potniškega prometa.

V primerjavi z drugim gospodarstvom so prometna podjetja velika izjema, ker niso imela presežnih delavcev. Po informacijah republiškega odbora je le Špedtrans prešel pod Sklad. Ker del njegovih delavcev ni dobil obljubljenih odpravnin, vodijo spor s podjetjem oz. novim lastnikom. V težavnem položaju so tudi zaposleni v Avtoprevozu iz Šempetra v Savinjski dolini. Republiški odbor je za njihove težave izvedel iz prošnje za finančno pomoč. Republiški odbor je obveščen, da so šoferji tega podjetja zadevo vzeli v svoje roke in odstranili direktorja. Delavci prometa in

zvez so vedno imeli nekoliko višje plače kot drugi delavci. Jože Gaube, ki je redno zaposlen v Certusu Maribor, pravi, da šoferji avtobusov z vsemi dodatki zaslužijo 60 tisočakov. Podobne plače so tudi v drugih avtobusnih podjetjih. Plače šoferjev tovornjakov pa so zaradi različnega gospodarskega položaja posameznih podjetij zelo različne, v povprečju pa nižje kot v avtobusnem prometu. Pri vseh teh podatkih je treba upoštevati, da avtobusna podjetja še niso opravila nobenih pravih racionalizacij in da si med seboj še vedno nagajajo in podvaja posamezne nerentabilne linije. Ta položaj se bo

spremenil le z večjo medsebojno konkurenco in z nastopom zasebnikov, ki se zdaj pulijo le za najbolj donosne, to pa so primestne linije. Gaube ocenjuje, da so delavci prometa in zvez na boljšem kot drugi delavci, sindikat pa seveda s tem ne more biti zadovoljen.

Dvotedenska stavka delavcev Slavnika je verjetno postavila vprašanje solidarnosti med delavci prometa in zvez, sem dejal sogovornikom. Gaube in Žežkova sta odgovorila, da jih stankovski odbor Slavnika ni o ničemer obveščal in da je bilo vse prav čudno. V njihovem sindikatu pa ni nihče razmišljal o podpori stankajočim delavcem.

Republiški odbor sindikata delavcev prometa in zvez deluje prek območnih odborov in funkcionarjev zveze svobodnih sindikatov iz območnih organizacij. Z dosedanjim sodelovanjem Hilda Žežko ni zadovoljna. Izjema so po njenih izkušnjah le organizacije iz Podravja, Pomurja in Koroške. Glavni problem republiškega odbora je nepravčasno

obveščanje o položaju v posameznih podjetjih. Predsedniki sindikatov podjetij jih kličejo šele takrat, ko je treba reševati resne probleme. Žežkova ugotavlja, da območni odbori njihovega sindikata v glavnem ne delujejo, in misli, da so za to odgovorni funkcionarji zveze svobodnih sindikatov na območjih.

Vodstvo republiškega odbora sindikata se zaradi položaja po odpovedi KP pripravlja na skupščino sindikata oz. na razširjeno sejo republiškega odbora. Zaradi odpovedi kolektivne pogodbe bodo tožili združenje prometa in zvez. S to namero soglašata tudi druga dva podpisnika kolektivnih pogodb, Konfederacija 90 in SAPS. Sindikat prometa in zvez pa s tema sindikatoma redno sodeluje, skupaj tolmačijo tudi KP. Kljub temu sodelovanju ali prav zaradi njega pa Hilda Žežko za zdaj ne vidi stvarnih možnosti za novo povezovanje razdrobljenih sindikatov na področju prometa in zvez.

Franček Kavčič

Jože Gaube

Hilda Žežko

pred leti tvorili jedro tega sindikata, so danes organizirani v več samostojnih sindikatov. V posebnem sindikatu je del delavcev cestnega tovornega prometa in se povezujejo tudi v Konfederacijo 90. Večina delavcev PTT se povezuje v ta sindikat, nekateri so tudi člani SAPS iz sestave Neodvisnosti, posamezniki pa tudi v manjšem samostojnem sindikatu. Sindikat pilotov deluje samostojno, sindikat pomorščakov Genschipping pa se povezuje v Konfederacijo 90.

Zaradi razdrobljenosti dejavnosti je sindikat delavcev

godb. Sekretar združenja Luka Stupnikar je v odpoved pogodbe za cestni blagovni promet zapisal, da začne veljati takoj oz. s 1. marcem. Razlog za odpoved je slabšanje poslovnih rezultatov in hkratio povečevanje plač za več 10 odstotkov nad raven, določeno z aneksom k splošni KP za gospodarstvo. Odpoved pogodbe za cestni potniški promet pa je predsednik združenja Mirko Majhenič utemeljil z negativnimi poslovnimi rezultati in manjšim obsegom dejavnosti.

Zaradi odpovedi je sindikat

Devetnajstega marca je vodstvo ZSSS obiskala delegacija Zveze samostojnih sindikatov Makedonije. Vodil jo je predsednik Živko Tolevski, v njej pa je bil tudi predsednik Sindikata kovinarjev Makedonije Alekso Kiprovski.

Makedonska sindikalista sta predsednika ZSSS Dušana Semoliča in predsednika SKEI Alberta Vodovnika seznanila s težkim gospodarskim (okrog 170.000 brezposelnih, 15.000 delavcev pa je izgubilo delo zaradi stečaja) in političnim položajem v njihovi državi (blokada mej in nepriznanje Republike Makedonije). Zahvalila sta se za razumevanje in dosedanje

pomoč Slovenije in njenega vodstva pri osamosvajanju Makedonije. Njihovi sindikati razmišljajo o organizaciji velikega protestnega shoda proti evropski in svetovni skupnosti, ki ničesar ne ukreneta za priznanje Makedonije, kar bi ji omogočilo tudi pravico do finančne pomoči.

Obe strani sta izmenjali izkušnje pri sindikalnem delu in se dogovorili za nadaljnje sodelovanje. Slovenski sindikalisti bodo makedonskim strokovno pomagali pri kolektivnih pogodbah in lastninjenju.

P. V.

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:

KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila - Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo. Cena 7,00,00 SIT

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje - Prenehanje potreb po delavcih - Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev - varstvo pravic delavcev - Varstvo pri delu - Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo - Seznam služb pravne pomoči. Cena 350,00 SIT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOvem

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil. Cena 520,00 SIT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija - vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«. Cena 350,00 SIT

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Preciščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem. Cena 520,00 SIT

● Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki - Kritična raven - Evropske cene in balkanske plače - Izhodiščni osebni dohodki - Kaj ve in misli vlada - Načrtovanje najnižje osnovne plače - Konkretni predlogi - Podcenjeno znanje - Najvišje plače. Cena 400,00 SIT

● Aleksej Cvetko

NOVA UREDITEV POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji - Spremembe pogojev za upokojevanje - Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni - Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti. Cena 500 SIT

● Emil Rojč

KARIERA KOT SPREMINJANJE

Priročnik za podjetništvo in razvoj kadrov. Cena 850,00 SIT

● Več avtorjev

SOCIALNA DRŽAVA

Zbornik razprav za VARNOST, SVOBODO, SOLIDARNOST IN PRAVIČNOST. Cena 600,00 SIT

● Aleksej Cvetko

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOvem

Novi Zakon o zdravstvenem zavarovanju - Razlage vseh sprememb in vseh oblik prostovoljnega zavarovanja občanov. Cena 480,00 SIT

NAROČILNICA ZA KNJIGE - PRIROČNIKE

Pri čenost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Kako uveljaviti

..... izv. ● Moje pravice na

..... izv. ● Stanov. razmerja

..... izv. ● Delavci in uprav.

..... izv. ● Nova del. zakon.

..... izv. ● Plačni sistem

..... izv. ● Nova ureditev...

..... izv. ● Kariera kot

..... izv. ● Socialna država

..... izv. ● Zdrav. zav.

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.

2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne:

Žig

Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah - priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 317-298

»DOBIL JE, KAR JE PLAČAL«

Mesec, ki nam prinese pomlad, je svetovni mesec potrošnikov. Letos že enaintridesetič. Petnajstega marca 1962 je ameriški predsednik John Kennedy utemeljil sprejem deklaracije o temeljnih pravicah porabnikov z besedami: »Potrošniki smo vsi – največja ekonomska skupina, ki vpliva in na katero vpliva skoraj vsaka gospodarska odločitev, pa naj gre za državno ali zasebno, in obenem edina skupina, katere mnenje se ponavadi ne sliši.«

V omenjeni deklaraciji so bile sprejete štiri osnovne pravice potrošnikov, potem pa je mednarodna organizacija potrošniških zvez dodala še štiri. Vseh osem temeljnih pravic je vključila v svoje smernice za varstvo potrošnikov tudi OZN.

Katere so temeljne pravice potrošnikov? Predvsem pravica do izbire, pravica do obveščenoosti, pravica do varnosti, pravica do poštenega nakupa, pravica do pritožbe in tudi pravica do odločanja.

Trgovci tekmujejo med seboj in vas želijo na vsak način prepričati, da je pri njih vse boljše in cenejše kot pri sosednjem trgovcu. No, če imate na voljo veliko trgovin, ki so vrhu vsega tudi dobro založene, potlej ni pravega razloga za slabo voljo. Kaj pa, ko so vaše možnosti nakupa omejene in nimate možnosti izbire? V tem primeru boste kupili pač to, kar potrebujete, pa čeprav vam ni všeč in se vam zdi odločno predrago. V tem primeru pravimo, da nimate možnosti izbire. In to ni prav. Potrošniška izbira je namreč tudi učinkovito sredstvo za vplivanje na proizvodnjo, kajti če potrošniki ne bodo plačevali dvomljivih in dragih proizvodov in storitev, le-tih ne bodo več proizvajali oziroma izvajali. Kot potrošnik lahko v resnici spodbujate tekmovalnost in pripomorete k boljši kakovosti blaga in storitev. Kajpak, če se zavedate svoje pravice do izbire.

Pravica do obveščenoosti pomeni, da morajo proizvajalci dobrin in storitev svojo ponudbo opremiti z zelo jasnimi in nedvoumnimi informacijami. Zato, da se potrošnik lažje odloči za nakup tega ali onega blaga.

Proizvodi, ki jih kupujemo, ne smejo ogroziti našega zdravja in življenja. To je pravica do varnosti. Predpisi, ki govorijo o varnosti proizvodov, so strogi in terjajo od proizvajalcev in trgovcev določene minimalne standarde, ki jih morajo upoštevati. Proizvajalci so često prisiljeni opraviti

zahtevne preizkuse o varnosti izdelkov, predno jih smejo poslati na tržišče.

Ker nihče ne mara imeti občutka, da je opeharjen ali da je plačal več, kot je blago vredno, imamo potrošniki pravico do poštenega nakupa. V vsakdanjem življenju pa smo kljub temu nemalokrat prevarani. Vseeno pa ne smemo biti naivni in pričakovati visoke kakovosti tudi v primeru, ko kupimo neobičajno poceni. Saj poznate tisto: »Dobil je, kar je plačal.«

V primeru, ko smo potrošniki očitno prevarani, imamo pravico do pritožbe. Imamo pravico do nadomestila ali pa povrnitve denarja. V razvitih deželah se trgovci na moč trudijo, da bi ugodili kupcu, saj vedo, da je najboljši kupec zadovoljni kupec. Ta se bo vrnil in spet spraznil svojo denarnico.

Diogen je iskal resnico v sodu, zmernejši jo iščemo v kozarcu.

Če ne prej, dajo državljani oblast na čevelj, ko ostanejo bosi.

Vse več intelektualcev pri nas prodaja svojo možgansko skorjo zgolj za skorjo kruha.

Polne glave nikoli ne mlatijo prazne slame.

Pri nas bo to moral urediti novi zakon, katerega naloga bo med drugim tudi, da bo odnos med kupcem in trgovcem temeljil na poštenih pravilih, ki upoštevajo pravice in dolžnosti tako enega kot drugega. No, v primeru, ko niste povsem prepričani, kakšne so vaše pravice in kako si jih kot porabnik izborite, vprašajte za nasvet Zveze potrošnikov. S tem gotovo ne boste obdragovali čas. Praksa namreč kaže, da se velja potegniti za svoje pravice. Trud običajno ni zaman.

A. U.

Tudi (nekateri) diskonti zavajajo

Ali je potrošnik zaščiten pred zavajanjem trgovcev, ki na trgovino napišejo diskont, cene pa imajo enake ali še višje kot v navadnih trgovinah?

Oblikovanje cen na trgu je prosto, zato pri tovrstnem zavajanju, ki to kajpak je, ne gre za prekršek, s katerim bi se ukvarjala tržna inšpekcija. Torej, tudi če na trgovini na veliko piše diskont, nimamo nikakršnega zagotovila, da bomo v njej kupovali ceneje kot drugod.

In kaj pravzaprav pomeni beseda **diskont**?

Diskont pomeni znižanje oziroma nižje cene blaga, ker gre za poseben način prodaje. Ta mora biti ločena od druge prodaje, prodaja pa se več enakih izdelkov skupaj (diskontne enote). Oprema trgovine je preprostejša in kupec si mora postreči sam. Zaradi tega je trgovska storitev nekoliko slabša in trgovska marža manjša, to pa se pozna pri končni ceni, ki je nižja od cene v drugih trgovinah.

Skratka, če se je porabnik odločil za nakup v diskontni trgo-

vini, se je zavestno odločil za slabšo postrežbo, za preprostejšo embalažo in za nakup več enakih izdelkov, v prvi vrsti pa seveda za nižje cene.

V času inflacije naše diskontne trgovine opravičujejo višje cene v primerjavi z običajnimi trgovinami s hitrejšim obračanjem blaga. Vsaka nova pošiljka ima nove cene, in ker več prodajo, dobijo hitreje nove pošiljke z novimi, višjimi cenami.

Predstavniki Zveze potrošnikov Slovenije, ki jim ni vseeno, kaj trgovci počno s kupci, so kajpak skušali ugotoviti, ali so višje cene v diskontih bolj naključje ali pogosta praksa. Prepričali so se, da so cene v diskontih za izbrane izdelke nižje kot v »navadnih«
trgovinah, da pa izjeme vendarle so. V Mariboru, Celju, Ljubljani... Torej, če res želimo prihraniti kak talar in se zato odpravimo v diskont, pozornost nikakor ne bo odveč. Živimo v času, ko velja preveriti sleherno ceno, saj je v tem primeru previdnost še vedno mati modrosti.

A. U.

Na tej strani smo prejšnji teden pomotoma zamenjali naslova. Gornji prispevek, ki govori o mesecu potrošnikov, bi moral imeti naslov **Ljubljanska vlada mimo zakona**, spodnji, v katerem smo pisali o potrošniških organizacijah v Angliji in o varstvu potrošnikov v Sloveniji, pa **Še brez zakona o varstvu potrošnikov**. Za neljubo napako se bralcem našega tednika vljudo opravičujemo.

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 3. 1993 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Nove obrestne mere na revalorizirano osnovo

Revalorizacijska stopnja za marec 1993 znaša 1,6% mesečno, preračunano na letni nivo 21%.

REALNE MESEČNE IN LETNE OBRESTNE MERE ZA TOLARSKA DEPOZITE SO:

	MESEČNE	LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	1,12%–1,28%	14,01%–16,15%
– vezava sredstev nad 1 mesec	1,68%–2,01%	22,21%–27,05%
– vezava sredstev nad 2 meseca	2,01%–2,18%	27,05%–29,47%
– vezava sredstev nad 3 mesece	2,18%–2,26%	29,47%–30,68%
– vezava sredstev nad 6 mesecev	2,26%–2,42%	30,68%–33,10%
– vezava sredstev nad 12 mesecev	2,42%–2,57%	33,10%–35,52%

POSEBNA UGODNOST ZA PRIVATNE OSEBE:

Za vezavo sredstev

	MESEČNE	LETNE
– do 30 dni	1,6%	21,00%
– od 30 do 90 dni:		
– do 10.000,00 SIT	2,09%	28,26%
– od 10.001,00 SIT do 50.000,00 SIT	2,18%	29,47%
– nad 50.001,00 SIT	2,26%	30,68%

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH. NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE! NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881.

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 12

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamejavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982; žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. **Počitniška hišica v Bohinju** – opremljena za 6 oseb, tri spalnice, kopalnica, WC, dnevni prostor, kuhinja, ograjen vrt, garaža. Cena 45 DEM. Najmanj tri dnevni termini v aprilu. Občasno je možno najeti dve hišici.

2. **Apartma na Pokljuki** – za 4 osebe, v celoti opremljen – cena 37 DEM na dan, mali apartma za dve osebi – cena 27 DEM v tolarški protivrednosti. Termini v aprilu.

3. **Garsonjera v Kranjski Gori** – v celoti opremljena za 4 osebe, termini v marcu. Cena 34 DEM na dan.

4. **Apartmaji na Kopah** – opremljeni za 4 osebe: bivalni del, kuhinja in TWC. Cena 32 DEM.

5. **Hišice na Veliki planini** – za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije – koča ima elektriko. Cena 44 DEM v tolarški protivrednosti.

6. **Apartmaji Kaninska vas** – za 4 osebe, v celoti opremljeni. Cena 35 DEM v tolarški protivrednosti.

7. **Počitniški dom v Kranjski Gori – Jasna** – za 20 oseb, dve- in triposteljne sobe. Cena polpenzion 19 DEM. Pokličite 064/883-067.

8. **Počitniški dom v Bohinjski Bistrici** – tri- ali štiriposteljne sobe, etažni TWC, neposredno ob smučišču Kobla. Cene polnega penzion 31 DEM, polpenzion 26 DEM. Otroci do 12. leta imajo 30 odstotkov popusta. Posebna ponudba za šole v naravi – možno do 40 oseb.

9. **Počitniški dom v Kranjski Gori – Čičare** – primeren za šole v naravi, dve- in triposteljne sobe, etažni TWC. Cena penzion 24 DEM, otroci 20 DEM v tolarški protivrednosti. Termini v aprilu.

Zdravilišča

1. **Hišica v Termah Čatež** – opremljena za 5 oseb: spalnica, dnevni prostor s kuhinjsko nišo, kopalnica. Cena 45 DEM, vključuje kopališke karte. Termini v drugi polovici aprila.

Morje

1. **Trisobno stanovanje v Novigradu**. Cena 30 DEM na dan.

2. **Enosobno stanovanje v Barbarigi**. Cena 25 DEM na dan.

B. KUPIMO

1. **Počitniško prikolico Adria** – 500, staro 5–7 let.

2. **Garsonjero ali enosobno stanovanje** v Bohinju ali Kranjski Gori.

3. **Manjši počitniški dom**, opremljen za penzijsko storitev za 35 do 50 oseb v Bohinju ali Kranjski Gori oziroma v njuni okolici.

C. PRODAMO

1. **Dvosobni apartma** v Maredi pri Novigradu – 36,6kvadratnega metra, zgrajen 1988.

2. **Dvosobno stanovanje** v Bohinjski Bistrici ca. 60kvadratnih metrov centralno ogrevano, v bloku.

3. **Ugodno prodamo nove prikolice** tipa, Adria B 13–500 in tipa Adria B 13–500 z vgrajenim kemikim WC. Cena 9000 do 10000 DEM.

D. SEJEMSKA PONUDBA

1. **Sejem LIBRO v Bologni** 15. do 18. aprila, sejem otroške knjige. Cena tridnevnega paketa 195 DEM v tolarški protivrednosti.

E. PRVOMAJSKA PONUDBA Poreč

1. **Polpenzion v hotelu Tamaris** v dvoposteljnih sobah, 27 DEM v tolarški protivrednosti. Možni tri-, pet- ali sedemdnevni paketi, za skupine nad 30 oseb organiziramo prevoz.

2. **Apartmaji Lanterna** z opremljeno kuhinjo za tri, štiri, pet ali šest oseb. Cena od 12 do 19 DEM v tolarški protivrednosti. Turistična taksa ni vključena.

F. VZAMEMO V NAJEM

1. **Počitniški dom** z urejeno kuhinjo za približno 45 oseb v slovenskem primorju iščemo. Ponudbe pošljite na Atris.

V Kranjski Gori ali Bohinju najamemo opremljeno garsonjero za dva poletna meseca.

Metod Zalar
direktor borze

KONZUMI

KONZUM, d.o.o.

Ljubljana, Linhartova 13

VELIKONOČNA PONUDBA

Ponujamo vam ugoden nakup tehle izdelkov:

šunka b.k. VP	772,00 SIT/kg
suhi vrat b.k. VP	772,00 SIT/kg
velikonočna kuhana šunka VP	968,00 SIT/kg
šunka v mreži VP	834,00 SIT/kg
kuhana zarezbnica VP	968,00 SIT/kg
kuhani laks kare VP	960,00 SIT/kg
kraški pršut s kostjo	1.489,00 SIT/kg 5–5,5 kg
kraški pršut polovice VP	2.700,00 SIT/kg 1,8–2,5 kg
kraška panceta special	1.044,00 SIT/kg 2–3 kg

Plačilni pogoji:

Blago plačate s tremi čeki, in sicer:

1. ček 15 dan po prejemu blaga
2. ček 30 dan po prejemu blaga
3. ček 45 dan po prejemu blaga

Blago dostavimo do sedeža podjetja kupca.

Blago lahko naročite po tel. 061 110-338 ali 316-881.

Se priporočamo!

Vodstvo podjetja
Konzum, d.o.o.

ZASTONJ ZDRAVSTVO ZA BREZPOSELNE?

Predsednik ZSSS Dušan Semolitič je v ponedeljek izročil dr. Hermanu Rigelniku, predsedniku državnega zbora natanko 26.896 podpisov volivcev, ki zahtevajo spremembo zdravstvene zakonodaje, in sicer tako, da bi tudi odpusteni delavci in prvi iskanci zaposlitve imeli zdravstvene storitve praktično zastonj, brez dodatnega zavarovanja.

Ustava namreč določa, da mora vsakdo, ki hoče spremeniti zakonodajo, zbrati najmanj 5.000 podpisov. Svobodni sindikati so to normo kar petkrat presegli. V posebnem dopisu zato zahtevajo, naj se sprememba spornega zakona čimprej uvrsti na dnevni red državnega zbora, saj je znano, da je spreminjanje zakonov preveč dolgotrajno. Predlagane spremembe zavarovanja zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju zagotavljajo, da bi ohvezeno zdravstveno zavarovanje krilo celotno ceno zdravstvenega varstva odpustjenih delavcev. Na potezi je zdaj državni zbor.

»Kaj pa mislite s tem papirjem...« se je posmehal Herman Rigelnik, ko so mu svobodni sindikati potožili na nazo 26.896 podpisov. »Le kaj, tu ga imate, predstojnik ZSSS, in sicer tako, da bi tudi odpusteni delavci in prvi iskanci zaposlitve imeli v obveznem zdravstvenem zavarovanju.«

KAJ DELAJO

v republiških odborih

Sindikat poklicnih gasilcev

Beneficirana doba za vse?

Ena izmed pomembnih nalog v programu sindikata poklicnih gasilcev je tudi vprasanje beneficirane delovne dobe ali kot uradno tudi pravimo, zavarovalne dobe s povečanjem. Namen tega določila je varstvo delavcev, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela oz. dela, ki jih delavci po dopolnitvi določenih letih starosti ne morejo več uspešno in varno opravljati. Delo poklicnega gasilca je prav takšno. Prvi, ki jim je bila ta pravica priznana, so jo lahko uveljavljali od leta 1963 dalje. Gasilci imajo za vsakih 12 mesecev dela na teh delih priznanih 15 mesecev zavarovanja, in to tisti gasilci, ki so bili v poklicnih gasilskih teritorialnih enotah na operativnih funkcijah. Leta 1978 je bila beneficijacija priznana enotam v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Kopru, Novem mestu, Jesenicah in Ajdovščini, leta 1981 se v Celju in Krškem ter nazadnje 1992 v Novi Gorici in Sežani. Poklicnih gasilcev, ki so na operativnih nalogah, pa je še precej, vendar so zaposleni pri občinskih gasilskih zvezah ali delavcih in v industrijskih gasilskih enotah. Pri njih se lahko tudi, ki jih je v skupnem določila Skupnost poklicnih invalidov, s tega zavarovanja izključijo. Čeprav našega odzora poslali vsem drugim našim sindikatnim prijateljem, smo vodilo o postopku pridobitve možnosti uveljavljanja zavarovalne dobe s povečanjem. Komisija, ki obravnava vloge, mora namreč v postopku pridobiti tudi denje sindikata. Ugotovili smo, da je ta postopek razstrežen. Zaradi tega se, naj se beneficijacija prizna vsem poklicnim gasilcem, ki delajo na operativnih nalogah, ne glede na to, kdo je ustanovitelj enote ali kje je gasilec zaposlen, če je opravila in izpolnjuje delovne zahteve gasila. Frakcijsko, da bo novi zakon o gasilstvu te diltene razreši.

Miloš Mikolitič, sekretar

SDE Sindikat delavcev dejavnosti energetike

V četrtrek o marčevskih plačah

V četrtrek, 25. t.m. se bo pogajalska skupina stavkovnega odbora SDE Slovenije predvidoma pogovarjala z državnim sekretarjem za področje energetike Borisom Sovičem. Pogovor pomeni nadaljevanje pogajanj o stališčih in zahtevah 12. seje predsedstva RO SDE Slovenije z dne 17. 2. 1993. Na njem naj bi se dogovorili tudi o marčevskem izplačilu plač.

Pogovori z Madžari

Od 22. do 23. marca je bila na uradnem obisku šestčlanska delegacija Zveze Sindikatov premoženjskega Madžarske. Vodil jo je Janos Bonis. Gositeljja sta bila odbor Sindikata dejavnosti premoženjske Slovenije in sindikat Rudnika Igmata Velenje. Delegaciji odbora Sindikata dejavnosti premoženjske Slovenije in Zveze sindikatov premoženjskega Madžarske sta obravnavali aktualno problematiko pri. Pri obravnavi teh vprašanj je sodeloval tudi glavni direktor Rudnika Igmata Velenja Franc Žetec. Madžarska sindikatna delegacija si je ogledala delovna mesta (Zveze) Igmata Velenje. Predsednik SDE Slovenije in Zveze sindikatov premoženjskega Madžarske so tudi uskladjali vsebino protokola o sodelovanju med obema sindikatnima organizacijama. Podpisali naj bi ga ob obisku delegacije SDE Slovenije v Budimpešti v drugi polovici aprila letos.

Isto Mignitič, sekretar

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Prijetno s koristnim

Prilpave za 9. delovno-športno tekmovanje delavcev v komunalnem in stanovanjskem gospodarstvu tečejo. Organizacijski odbor se je na svoji 5. seji opredelil do programa in vsem podjetjem v tej dejavnosti poslal prvo sporočilo in poziv za predhodno prijavo. Delovni del tekmovanja bo obsegal: gradnjo vodovodnega priključka, gradnjo kanalizacijskega priključka in odvoz odpadkov. Sportni del pa mali nogomet, šah, kegljanje in tenis.

Tekmovanja bodo v Ivančni Gorici, organizatorji pa so Komunalno podjetje Grosuplje, Komunalno podjetje Trebnje in Komunalne gradnje Grosuplje. Poleg tekmovanja se pripravljajo tudi spremljalne dejavnosti, in sicer strokovni posvet o sistemski zakonodaji in vprašanjih glede komunalne in razvojne lokalne samouprave. Za vse bo zanimiva tudi razstava komunalne opreme, na katero bomo povabili proizvajalce komunalnih vozil, delovnih strojev, različne opreme, računalniških programov, katastrof komunalnih naprav ipd. Prireditelj in sponzor tekmovalne razstave je Dr. Ivančna Gorica. Tekmovalni priprave bodo v Šolskem centru Ivančna Gorica otvoritev razstave. V soboto, 29. maja bo tekmovaljevali v okviru razstave strokovnim prikazi in možnim poslovnim dogovorjem. Zato bo to srečanje zanimivo za širši krog udeležencev. Vse prijave za razstavo, tekmovanje in posvet zbira Komunalno podjetje Grosuplje.

Za pomoč pri izvedbi poskušajo odbor pridobiti sponzorje, da bi bila kotizacija za udeležence čim manjša. Ker je naš sindikat med sponzorizatorji, pozivamo vse sindikalne zaupnike, naj spodbudijo vodstva podjetij, da bodo podprla udeležbo svojih delavcev in jim omogočila tekmovalni. Pokazali bodo svoje znanje in pripravnost ali pa si le ogledali zanimivo razstavo, kar jim bo pri njihovem delu le koristilo. Sicer pa lahko udeležbo organizirata tudi sindikat, saj je to lahko ena izmed oblik medsebojnega spoznavanja in utrjevanja pripadnosti tako kolektivu kot panogi.

Miloš Mikolitič, sekretar

sindikalni

BODO REVIZIJE ZVODENELE?

Petega aprila se bo iztekel podaljšani rok, do katerega morajo družbeni pravobranilci samoupravljanja zahtevati pri SDK revizijo v vseh tistih podjetjih, za katera sumijo, da je prišlo med lastniškim preoblikovanjem do oskoda družbenega premoženja; v 30 dneh po prejemu revizijskega poročila pa morajo potem oceniti, ali je v dosedanjih postopkih prišlo do oskoda družbenega kapitala, in če je, začeti ustrezni postopek za razveljavitev ali ugotovitev ničnosti posameznih dejanj ali pogodb, sklenjenih v škodo družbenega kapitala. Dokler ti postopki ne bodo pravomočno rešeni, ne bo mogoče začeti ali nadaljevati procesa lastninstva ali razpolagati z družbenim kapitalom. Še več: če ti postopki ne bodo pravomočno rešeni do 5. junija 1994, bodo taka podjetja v celoti prešla v last in upravljanje Sklada Republike Slovenije za razvoj.

Tako torej zakon o lastninstvu preoblikovanju podjetij. Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravobranilko samoupravljanja, Anico Popovič, vendar dvomim, da bi bila s svojimi novim po-moćnikom sposobna opraviti tolikšno delo. Zato se res bojim, da bo vse skupaj zvedelo ... »Kako to, da vas je tako malo?« »Demontaža te institucije se je začela spomladi 1991, ko se je konstituirala nova oblast po ti. pryah, svobodnih volitvah. V Ljubljani konkretno pa 1. aprila istega leta, ko je Marjan Vidmar sklical, sestanek predsednikov izvršnih svetov ljubljanskih občin in ugotovili, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja preživel svoj vek. Ker le še deset občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zato se bo česa velikega ne bomo mogli ukreniti. Dolež je imela ta institucija štiri namestnike, tri pomočnike, enega strokovnega sodelavca in štiri administrativno-tehnične delavce; poleg svojih ostalih jaz, Gorenjska ... Iz vseh teh območij se zanašajo na republiško pravob

Živahna rast proizvodnje v januarju

Piše: Franci Križanič

Po decembrskem nihanju navzdol je januarja letos slovenska industrijska proizvodnja zopet hitro (kar po 0.68 odstotka mesečno ali dobrih 8 odstotkov letno) naraščala. S tem se je nadaljevalo obdobje izboljševanja gospodarske dejavnosti na Slovenskem po juliju 1992. V sedmih mesecih, od julija lani do januarja letos, je industrijska proizvodnja sicer nihala, a se je v povprečju vendarle povečevala po 2,3 odstotka letno. S to rastjo se je dokončno zaključilo obdobje triletnega krčenja slovenske proizvodnje, ki je (sodeč po desezoniranih podatkih) od julija 1989 do junija 1992 upadla za okoli 37 odstotkov.

S počasno rastjo v zadnjih sedmih mesecih naša proizvodnja še ni v celoti nadoknadila niti hitrega upadanja v prvem lanskem polletju in je bila zato v januarju 1993 vendarle štiri odstotke pod primerljivo lansko ravni. Od svojega največjega v preteklosti (1985) doseženega januarskega obsega je bila letos manjša za 35 odstotkov. Negativni medletni rezultat se nam slej ko prej obeta tudi letošnjega februarja. V pozitivni smeri bosta sicer nekoliko pomagala omenjena rast proizvodnje med lanskim julijem in letošnjim januarjem ter nizka lanska februarska raven gospodarske dejavnosti, vendar pa je bil letos ob praznovanju slovenskega kulturnega praznika en delovni dan (5 % delovnega časa) manj kot lani, pa tudi produkcija je med lanskim marcem in junijem upadla bolj, kot je narasla med julijem 1992 in januarja 1993. Zaradi tega si lahko, tudi brez poslabševanja, v februarju ometamo za dobrih sedem odstotkov manjši obseg industrijske proizvodnje kot v enakem mesecu lani. Ko bodo objavljeni februarski podatki, bo torej zopet priložnost za vzdihovanje. Precej bolje bo marca, ko bo en delovni dan več kot lani in ko si lahko že ob počasni rasti proizvodnje ometamo večji letošnji od primerljivega lanskega obsega gospodarske dejavnosti na Slovenskem (prvi takšen pozitiven rezultat smo pričakovali že decembra).

Pri spremljanju industrijske proizvodnje iz meseca v mesec je treba upoštevati značilno sezono, zaradi katere imamo v nekaterih mesecih vsakega leta večji, v drugih pa manjši obseg gospodarske dejavnosti. Pri tem je januar skupaj z avgustom in julijem, zadnje čase pa tudi decembrom tipičen počitniški mesec z zelo nizko ravni dejavnosti, medtem ko je obseg proizvodnje v februarju in marcu precej (slabo petino) večji, nato pa aprila in maja zopet nekoliko manjši. Vsem omenjenim tegobam navkljub bo torej februarska proizvodnja tudi letos večja od januarske.

Ker je po razpadu jugoslovanskega trga glavni problem gospodarske rasti na Slovenskem nezadostno povpraševanje, so za obete naše proizvodnje najpomembnejši podatki o razmerah na trgu. Te kažejo obsega in spreminjanje prodaje v trgovini na drobno ter zalog neprodanega blaga pri proizvajalcih, pa tudi odgovori podjetij na anketo Zavoda Republike Slovenije za statistiko.

Sodeč po dinamiki zalog neprodanega blaga v slovenski industriji, se je januarja konjunktura še nadaljevala, medtem ko so podatki o prodaji trgovine na drobno že manj ugodni kot decembra 1992. Januarja letos je bila prodaja na drobno realno približno na enaki ravni kot pred letom, medtem ko je bila decembra že 11 odstotkov nad primerljivo ravni prejšnjega leta. Vzrok poslabšanja je morda tudi samo naključno velik obseg prodaje v trgovini na drobno januarja 1991, ki je letošnjemu januarju služil za primerjavo, vendar pa je tudi glede na leto 1990 lanska decembrska prodaja zastajala le še 9 odstotkov, letošnja januarska pa kar 18 odstotkov. V dinamiki zalog dokončanih izdelkov poslabšanja prodaje še ni opaziti, saj so se januarja letos skupne zaloge v slovenski industriji zmanjševale najhitreje v času njihovega upadanja od lanskega julija sem in bilo skoraj 8 odstotka pod primerljivo lansko ravni. Pri tem so upadale tako zaloge pri izvajalcih opreme in življenjskih potrebščin kot pri proizvajalcih repromateriala.

Odgovori podjetij na anketo Zavoda Republike Slovenije za statistiko kažejo, da je imelo tudi januarja precej naših gospodarskih organizacij težave s premajhnimi naročili (na domačem trgu 63 %, v izvozu pa 45 %), vendar stanje v glavnem še ni kritično (za takšnega ga ocenjuje približno desetina anketiranih podjetij). Zaradi premajhnega plasmaja v jugoslovanske republike se je tudi letošnjega januarja vznemirjalo kar 75 odstotkov gospodarskih organizacij, pri 39 odstotkih pa so upad te prodaje še vedno ocenjevali za »kritičnega«. Pri oceni izvoznega povpraševanja se glede na odgovore v prejšnjih mesecih januarja letos že čuti rahlo poslabšanje, pri oceni povpraševanja v jugoslovanskih republikah pa izboljšanje (verjetno gre za novo vrednotenje, v katerem naša podjetja zmanjšujejo pričakovanja).

Anketa Zavoda Republike Slovenije za statistiko kaže, da se je v letošnjem januarju (glede na prejšnje mesece) zelo izboljšala preskrbljenost naših gospodarskih organizacij z domačimi in uvoznimi surovinami (stanje v glavnem nikjer ni kritično, če že je, pa so problemi omejeni samo na dobavo iz jugoslovanskih republik – tu ima nepremostljive težave 23 odstotkov anketiranih podjetij). Januarja sta se do neke mere izboljšala plačevanje računov (s čimer je imelo težave še 82 odstotkov vprašanih gospodarskih organizacij, 24 odstotkov pa je te težave ocenjevalo za »kritične«) in preskrbljenost naših podjetij s krediti v obratna sredstva (to je za »kritično« ocenjevala le še dobra desetina anketiranih).

Izboljšanje proizvodnih možnosti (preskrbljenosti s polizdelki in surovinami ter dostopnost do kapitala) bo vsaj za nekaj časa omogočilo nadaljevanje (ob verjetnem nihanju) gospodarske rasti tudi v naslednjih mesecih – vse dokler ne bodo nastopile omejitve pri povpraševanju. Zaradi neaktivne slovenske zunanjetrgovinske politike si jih lahko ometamo najprej in zlasti pri izvozu.

SLAB GLAS SEŽE V DEVETO VAS

Sosednjo Hrvaško nedvomno pesti huda gospodarska stiska. O tem pričajo vse hujša inflacija (upadanje vrednosti hrvaškega dinarja), pa tudi visoki neporavnani računi za energijo iz krške nuklearke in še kaj. Zato si hrvaška vlada prizadeva za vsako ceno privabiti čimveč tujega kapitala za obnovo krajev, ki jih je razdejala vojna, pa tudi za ožvitev svojega obubožanega gospodarstva. Slovenecem dopoveduje, da samo zato tudi tako visoka obdavčitev (takse) za lastnike počitniških domov tujih podjetij in zasebnikov v Dalmaciji in Istri.

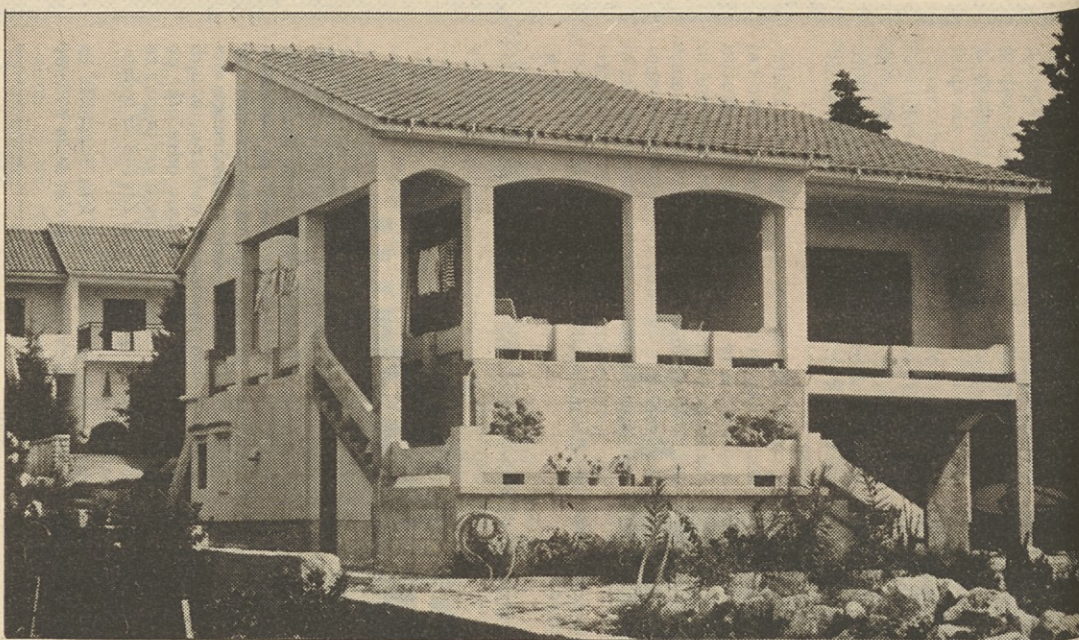
Zakon o koncesijah, ki je bil sprejet tik pred koncem minulega leta, so na Hrvaškem pričakali kot odrešilni most, po katerem naj bi tuji kapital, ki se je zaradi vojne tveganja doslej v glavnem izogibal tega območja, vendarle prišel na pomoč uničenemu gospodarstvu.

Da so bila taka pričakovanja utemeljena, zdaj dokazujejo mnoge zahteve, ki so jih tuje družbe, v želji po izkoriščanju hrvaških bogastev, že naslovile na razne državne ustanove.

Izkazalo se je namreč, da je zakon privlačen, ker veljajo koncesije 99 let; če pa se izkaže, da gre za poseben interes države so možne tudi razne davčne in carinske olajšave. Ker je z zakonom predvideno, da bo šla večina sredstev za koncesije v proračun, bo imela država dovolj razlogov, da pospeši postopek vsaj pri nekaterih vloženih zahtevah. Tisto, kar bi morala pospešiti najprej, pa je lastninska preobrazba in denacionalizacija, ker prav nobene oblike tujega vlaganja in tudi koncesij ni moč pričakovati, dokler premoženjskopравни odnosi ne bodo urejeni. A prav ob tem, ali je (bo) Hrvaška pravna država po evropskem zgledu tudi pri zaščiti sedaj

nje in prihodnjega tujega premoženja na svojem ozemlju, ni slišati povsem jasnih odgovorov. Nedvomno tudi zato oklevanje tujih kreditorjev, da bi se vključili v obnovo in razvoj hrvaškega gospodarstva. Pri tem pa je tudi za evropsko gospodarsko javnost dokaj poučen odnos hrvaških oblasti do lastnine slovenskih podjetij na Hrvaškem. Oglejmo si en sam primer: lastnino novomeške tovarne Krka.

Na Hrvaškem ima ta tovarna 250 ležišč v apartmajih in okrog 1.350 kvadratnih metrov površin samo v hotelu B kategorije v Vrsarju, kjer imajo skupaj s Pionirjem 102 ležišči.

Krka in Pionir sta zanesljivo med tistimi slovenskimi kolektivi, ki so največ vlagali v počitniške zmogljivosti v nekdanji Jugoslaviji. Večina postelj ob morju je zdaj v drugi državi. Poleg počitniškega hotela v Vrsarju ima Krka svoje apartmaje še v Marred, Nerezinah in na Pagu.

Istrske zmogljivosti so bile lani v glavni sezoni okrog 80-odstotno zasedene. Če pa bi letos hoteli te svoje zmogljivosti ponujati tudi drugim, bi morali ustanoviti mešano podjetje. Pri tem bi naleteli na vrsto težav, saj prenos nepremičnin ni dovoljen. V Krki so prepričani, da bi morali o slovenski lastnini na hrvaških tleh (spregovoriti na ravni vlad obeh držav, saj se zdaleč ne gre za majhne številke. Krkino premoženje je po ocenah vredno okrog 6 milijonov mark, hotel v Vrsarju in apartmaji v drugih krajih pa so povrh vsega še na najlepših lokacijah. Vprašanje je tudi, kako bo s takso oziroma davkom, ki ga nameravajo pobrati hrvaške oblasti od slo-

ima vsega skupaj 450 postelj na Hrvaškem, toda od tega jih je kar 60 odstotkov zasedenih. Hrvaška je vanje naselila begunce, Pionir pa obvestila, da toliko časa, dokler bodo v posteljah begunci, ne bo pobirala davkov od novomeških gradbincev. Skupaj z zemljišči za zidavo za trg v Zagrebu, Zapršiču, Veliki Gorici, na Braču, v Stinici in na Reki ima Pionir za 20 milijonov mark premoženja na Hrvaškem. Na Reki ne dobijo niti dovoljenja za ustanovitev podjetja, v Zagrebu pa imajo nerezidenčni račun. Zemlje, na kateri so nameravali zidati, pa zdaj ne smejo niti prodati.

S temi izkušnjami slovenskih lastnikov počitniških domov na Hrvaškem so tuji

možni investitorji nedvomno seznanjeni in jih tudi to navdaja s pomisleki, ko prebirajo vabila hrvaške vlade, naj se pridejo dogovarjati o naložbah. Ljudski rek pravi: dober glas seže v deveto vas. A kaj, ko tudi slab, ki vsem povzroča samo škodo.

V. O.

NAŠE SLABOSTI: PREDNOST ALI...

Naše slabosti menda lahko postanejo, če jih seveda spoznamo in se jih lotimo odpravljati, v prihodnosti naša velika prednost. Če je tako, imata slovensko gospodarstvo in država lepo prihodnost. Tako je mogoče soditi po analizi o konkurenčni sposobnosti podjetij petih pomembnih slovenskih industrijskih dejavnosti: kovinske, elektroindustrije, proizvodnje transportnih sredstev, lesnopredelovalne in živilske industrije. Analiza je bila nedavno tega končana v okviru vladnega projekta »Prenova podjetij«. Izsledki makroekonomske analize 127 podjetij iz omenjenih petih dejavnosti, makro in mikroekonomske analize posebej izbranih desetih podjetij iz vseh dejavnosti ter pogovorov s kupci izdelkov teh podjetij doma in v svetu so pokazali, da imajo podjetja veliko notranjih rezerv (beri: slabosti).

Da slovenska podjetja na razvitem trgu niso kdovekako konkurenčna, in to zaradi kakovosti izdelkov in cene, vemo že dolgo. Toda prof. dr. Tea Petrin, vodja projekta »Prenova podjetij«, se ne strinja povsem s tistimi, ki trdijo, da je denimo poslovne stroške mogoče najučinkoviteje

zmanjšati z odpuščanjem delavcev ali s spreminjanjem tečaja tolarja povečevati konkurenčnost podjetij na tujem. Odpuščanje zaposlenih je lahko samo kratkoročna rešitev, zlasti z vidika narodnega gospodarstva. Torej je treba vse napraviti, da bi povečali realizacijo podjetij, prodajo doma in zlasti na tujem.

Ključna problema, ki ovirata prodor na tuji trg, sta zelo slaba kakovost ponudbe in pa seveda nizka profitabilnost, ker so poslovni stroški slovenskih podjetij mnogo višji kot pri konkurentih. Analiza je pokazala, da naša velika prednost, ki smo jo tako pogosto poudarjali, ni več tisto, kar je bila (če je kdaj prednost v resnici sploh bila): čeprav so pri nas plače denimo štirikrat nižje kot v Evropi, učinek letih na poslovne stroške izniči nizka produktivnost, tako da so relativni stroški dela konec koncev manjši le še za kako tretjino. Stroški za plačilo obresti so denimo v povprečnem slovenskem elektroindustrijskem podjetju devetkrat višji kot v povprečnem evropskem. Toda po dr. Petrinovi to in pa zastarelost strojne opreme še ne terjata visokih vsot svežega denarja za dokapitalizacijo po-

djetij. Obresti so na primer tudi posledica zelo visokih zalog – podjetja rada izdelujejo vse sama, namesto, da bi posamezne sestavne dele kupovala pri specializiranih podjetjih. S pametno notranjo reorganizacijo podjetja bi bilo mogoče potrebe po svežem denarju močno zmanjšati. Marketing slovenskih podjetij ali ponudba na trgu je po izsledkih ankete med kupci v tujini precej slaba. Nad slovenskim marketingom so tuji kupci celo bolj razočarani kot nad slabšo kakovostjo, kot so jo pričakovali, neugodno ceno, dizajnom in dobavnimi roki, kjer slovenska podjetja »z lahkoto« odstopajo od dogovorjenega. Skratka – tudi pri nas bo potrebna aktivna industrijska politika, ki ji razvite države v časih recesije dajejo tako velik pomen. Četudi se bodo angažirali vlada (pa ne s subvencioniranjem izgub) in ljudje v podjetjih, bo zapiiranje te strateške vrzeli (prenizke konkurenčnosti) v našem prodoru počasno in težavno. Toda brez skrajnih naporov imamo samo še eno rešitev: ukinjanje številnih delovnih mest z vsemi posledicami.

B. R.

Knjiga z napotki

KAKO POSTATI PODJETNIK in KAKO USPEŠNO POSLOVATI

Sonja Gavez, Viljenka Godina in Marina Letonja

iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA Cena 890,00

Naročila pošljite na naslov:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4; Telefon 321-255, 110-033; Fax 311-956

VEČNO PRENIZEK PRORAČUN

Ko boste brali te vrstice, boste seveda že vedeli, kako velik del narodnega kolača so se poslanci odločili odrezati za državni proračun. Dan pred razpravo o proračunu v državnem svetu, ko to pišemo, tega še ne vemo. Najbrže pa proračun bistveno drugačen, kot ga je predlagala vlada, ne bo ali pa sploh nič drugačen. Mnogi strokovnjaki sicer še vedno menijo, da je še vedno prevelik. Delež narodnega kolača za te namene namreč po mnogih poznavalcih ne bi smel presegati 42 ali največ 43 odstotkov.

Letošnji pa je ne le daleč nad omenjenim odstotkom, ampak celo za nekaj odstotkov višji kakor lanski. Ker pa je vlada, spet po mnenju nekaterih poznavalcev razmer, nekako zamolčala približno devet milijard tolarjev, ki jih bo treba odšteti za stare obveznosti, proračun ne bo »visok« samo 291 milijard, ampak 300. S tem pa se bo približal vrednosti polovice bruto družbenega proizvoda.

Tako proračunske postavke – čeprav smo od vlade te dni poslušali razlage, kako je bila pri snovanju postavk skrajno trda in ni dopuščala, da bi ministri izkoristili vse svoje (preširoke) zakonite možnosti za oblikovanje porabe svojega ministrstva – še vedno vzbujajo nelagodje. Vtisa ne popravlja niti zagotavljanje, da so morali svoje proračunske apetite močno zmanjšati v ministrstvu za obrambo (ki je bilo lani zaradi domnevne zapeljivosti sredstev iz prora-

čuna najbolj kritizirano), in tudi ne, da se bo veliko denarja vrnilo v gospodarstvo: tistega za vladne intervencije v gospodarstvo in tistega za

pokrivanje socialnih zadreg nezaposlenih. Proračun je s stališča davkoplačevalcev previsok, in ker se število plačevalcev davkov zmanjšuje, obeti niso rožnate. Prav tako ni nič kaj simpatičen proračunski primanjkljaj, s katerim namerava vlada spodbujati, kot je dejala, gospodarstvo (predvsem). Tudi tega bo treba odplačevati. Kako trdo pa bo to plačevanje (obdavčevanje), bo odvisno od tega, v kakšne oblike odplačevanja bo država uspela dolg spreminjati: v kratkoročna, srednjeročna ali dolgoročna posojila, oziroma kakšno bo njihovo mesečno razmerje.

Skratka, niti trdno zagotavljanje vlade, da je pri sestavljanju predloga proračuna za letošnje leto varčevala in stiskala pas do skrajnih možnih meja in uspela apetite ministrstev zmanjšati za kakih 100 milijard tolarjev, ne sprošča živcev. Preveč smo navajeni, da tisti, ki živijo od denarja drugih, vedno lažje trošijo, kot davkoplačevalci ustvarjajo. Zato seveda ob vseh debatah o proračunu in njegovi porabi ne bi bila od-

Najpomembnejša proračunska debata je – koliko kateremu ministrstvu

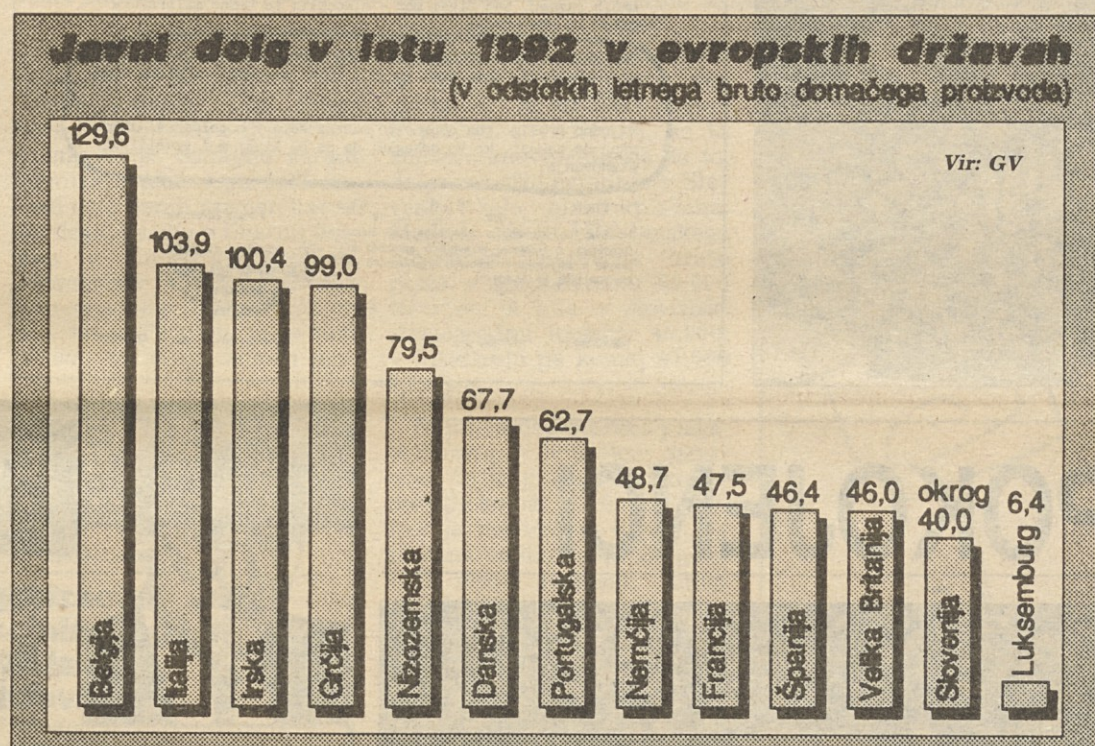
več še ena: tista o potrebnosti takomenovanega finančnega sodišča, ki bo po vzoru takih

ustanov na Zahodu bedelo nad stroški posameznih proračunskih porabnikov in pre-

prečevalo zapravljanje denarja davkoplačevalcev.

Boris Rugelj

JAVNI DOLG – NORMALEN ALI PREVELIK?

Po besedah slovenskega finančnega ministra Mitje Gasparija naj bi javni dolg v Sloveniji letos znašal 4,3 milijarde dolarjev ali 7,1 milijarde mark, ki ga bodo seveda – počasi – odplačali slovenski davkoplačevalci. Kako velik je ta dolg? Gaspari trdi, da je njegova višina skoraj 40 odstotkov bruto družbenega proizvoda, še znosna. Toda obstajajo tudi drugačni pogledi. Na primer znanega ekonomista dr. Toneta Krašovca, ki je v GV podvomil o točnosti Kranjčevih napovedi, češ da bo javni dolg letos presegel 55 odstotkov bruto družbenega proizvoda, kar pa je, glede na naše gospodarske razmere, že nevarna višina. V razmerah, ko se obseg gospodarskih dejavnosti krči, lahko namreč servisiranje (odplačevanje) javnega dolga postane nezno breme. Država bi lahko javni dolg zmanjševala s pametnim investiranjem, toda Krašovec vidi samo devizne rezerve, ki lahko znižujejo bruto javni dolg države. Skratka, neto javni dolg (bruto zadolžitev, zmanjšana za državne naložbe in državna posojila) je precej višji, še zlasti, če upoštevamo še zadolžitve posameznih občin (spomnimo

se primera občine Trbovlje, ki jo je javni dolg spravil na rob bankrota). Javni dolg je past, v katero je mogoče zelo lahko stopiti, skoraj nemogoče pa se je iz nje izviti, piše Tone Krašovec. Preveč lahko izkoriščanje te institucije tudi ni pošteno do naslednjih generacij. Za Slovenijo je javno zadolževanje vlade nevarno iz naslednjih razlogov: Predvsem ker se zadolževanju ne bomo mogli ogniti, ker na naše sposobnosti prodaje na tuje vplivajo tudi zadolžitve drugih držav (te pa močno naraščajo) in ker nimamo niti ustrezne razvojne strategije niti politike javnega dolga. Zelo nevarne za državo, ki je v gospodarski recesiji (nam pa družbeni proizvod upada), so obresti, zaradi česar se bo delež proračuna za servisiranje javnega dolga čedalje bolj povečeval. Teh škarij ni mogoče zapreti z nobenimi umetno ustvarjenimi ugodnimi možnostmi za zadolžitev države, meni Krašovec, ampak le z emisijo tolarjev. Trajna rešitev je torej le v naraščanju družbenega proizvoda; če tega ne bo, nas bodo pokopale obresti.

Povzel: R. B.

TUJCEM JE SLOVENIJA ŠE VEDNO ŠPANSKA VAS

Slovensko turistično gospodarstvo tudi lansko leto ni imelo razloga za praznovanje. Imelo je sicer za spoznanje boljše letino kot v letu osamosvojitve, vendar niti približno tako, da bi lahko bili z njo zadovoljni.

O tem zgovorno pričajo tudi podatki slovenskega statističnega zavoda. Lani smo v naši državi zabeležili le 5,1 milijona turističnih prenočitev. To je za spoznanje več kot leta 1991, vendar za 45 odstotkov manj kot v dobrih starih časih. V primerjavi z letom 1989 smo zabeležili le tretjino prenočitev tujih gostov.

Precej bolje pa smo se lansko leto »odrezali« Slovenci. Toliko nas je dopustovalo na domači zemlji kot še nikoli. Razlogov za to je več, prevladujeta pa dva. Dalmacije, njenih otokov in tamkajšnjega morja, v katerega je zaljubljen najmanj vsak drugi Slovenec, si nismo mogli privoščiti. Drugo, kar je močno zožilo naš prostor pod soncem, pa je naš boj za obstanek, za vsakdanji kruh. Zato smo lani mnogi Slovenci svoje počitnice bolj krpali in le posa-

mezne dneve izkoristili za rekreacijo. Se še spominjate prometnih zamaškov ob koncu tedna? Na naših cestah je bilo tako živahno kot v najboljših turističnih sezonah. Žal pa je videz tudi v tem primeru varal.

In kaj lahko pričakujemo od letošnjega leta na področju našega turističnega gospodarstva? Načrtujemo, da je veselje. Podobno kot vsako leto. Kaj se bo iz tega izcimilo, pa bomo šele videli. Kako nas obravnavajo tujci in kako uspešne so bile naše predstavitve v tujini, bomo videli že čez nekaj dni. Pred vrati je namreč velika noč, ki razmeroma uspešno napoveduje turistično boro.

Sicer pa si v naprej nikakor ne gre meti rok in pretiravati z napovedmi. Predvsem zato ne, ker velika večina tujcev še vedno ne ve, da je Slovenija samostojna država in da je balkanska vojna vihra eno, naša deželica pa drugo. Z dejanskim položajem v naši državi so dobobra seznanjeni le bližnji sosedji. Zato nanje lahko računamo. Na duge pa bolj malo. Dokler na Balkanu

ne bo trajnega miru, tudi v njegovi sosesčini ne bo tako, kot je bilo nekoč, ko smo slo-

veli po varnosti in miroljubju.

Lansko leto so mnoge naše turistične kraje »rešili« domači gostje. Povsod kjer gostinci in hotelirji niso pretiravali s cenami in so upoštevali, koliko lahko Slovenec odrine za svoj dopust, so imeli turistične zmogljivosti lepo izkoriščene. Drugod, kjer so računali na petične iz tujine in niso popustili, čeprav so zelo dobro videli, koliko je ura, pa

so jo slabo obnesli. Kljub dolgemu vročemu poletju so ostali prazni rok.

To izkušnjo iz preteklega leta si velja zapomniti. Predvsem ker čudežev ne smemo pričakovati in bo v glavnem tako, kot je bilo lani. Nekaj gostov iz tujine, prevladovali pa bodo domači ljudje. Razlika v primerjavi z lansko sezono bo najverjetneje le ta, da bomo imeli še bolj prazne

žepe. Množica brezposelnih se je povečala, tisti, ki se niso ob delo, pa imajo zamrznjene osebne dohodke. Saj bo nekaj cvenka za počitnice. Vendar zagotovo ne veliko. Tisti s prepolnimi žepi, tudi takih ni malo, pa bodo poleti odleteli kdo ve v katero oddaljeno deželo. Nanje ne gre kaj veliko staviti. Ni jih prav veliko in še ti bodo svoj denar za počitnice pustili onkraj meje.

Slovensko turistično gospodarstvo v hudih škripcih. Posledice tega, kar se dogaja na Balkanu, bodo dolgotrajne. Zato nam ne preostane drugega, kot da čimbolj zavijamo rokave in, po domače povedano, skušamo preživeti. In se kajpak potruditi za slehernega gosta, tudi tistega najbolj praznih žepov.

Pri pripravi na nadaljnjo strategijo v našem turističnem gospodarstvu se je lani porodila zamisel o projektu Leto turizma 93/94 v Sloveniji. V projektu naj bi sodelovali vsi, ki žive od turizma, zanj delajo in so od njega odvisni. Torej praktično vsi Slovenci, saj je med nami malo takih, ki nimamo niti najmanjše vezi s turističnim gospodarstvom. Jedro omenjenega projekta naj bi bil razvoj Slovenije kot turistične dežele, ohranitev ekološko čiste Slovenije in spodbujanje domačega in tuje kapitala za naložbe v naše turistično gospodarstvo.

Andrej Ulaga

S predstavitev Slovenije in njenih naravnih čudes se sicer trudimo, pa, vsaj zaenkrat, ne zaleže kaj veliko. Slovenci imamo prazne žepe, tujci pa se boje bližine Balkana... Slika: Sašo Bernardi

ROBOTI NAMESTO DELAVCEV

Majda A. se je v stiski obrnila na sindikat, za priporočilo pri urejanju svojih zasebnih težav, v tovarni. Napisali smo vljudno, spoštljivo, argumentirano priporočilo. Na zahtevo, priporočilo za razumevanje njenih težav. Prepričani smo, da je z razumevanjem in dobro voljo moč pomagati, posebej v tako specifičnem primeru, kot je ta. Odziv v tovarni je bil negativen, celo užaljen, zato se delavka boji vsakega omenjanja tovarne, v kateri dela. Po svoje me ima, da bi to naglas povedala, vendar ji želim samo pomagati, ne škodovati.

Pa pojdimo na začetek.

Majda dela v isti tovarni 15 let, na različnih delih. Nekaj let je delala celo v treh izmenah, nato dolgo v dveh, zdaj dela tri leta v eni izmeni. Na njeno prošnjo. Poročena je bila sedem let. Leta 1990 se je na lastno zahtevo razvezala. Ima dva otroka, dva sina, stara deset in osem let. Družina ima dvosobno stanovanje v novem stanovanjskem naselju. Lahko bi bili srečna družina. A kaj, ko je od vsega

v svojo izbiro. Nato je omagala in se odločila, da gre naprej sama, da reši sebe in otroka. Razveza. Sodba v imenu ljudstva. In naročilo, da mora razvezanemu možu nuditi najpotrebnejši stanovanjski prostor. Oče otrok noče iti nikamor. Cenim ljudi, ki so se sposobni dostojanstveno raziti. A tudi v tem primeru gre za nagajanje, za maščevanje, gre celo za ogrožanje otrok.

Stara je 36 let in ne želi si nič drugega in nič več kot miru. Naprej ni sposobna raz-

mišljati, rešiti mora problem prisotnosti bivšega moža v stanovanju, živci ji popuščajo, vendar se zaveda, da mora vzdržati.

Doslej so v tovarni razumeli njene težave. Toda časi se bojda spreminjajo. Nič več ji niso pripravljeni pomagati. Znaide naj se, kakor ve in zna. Treba je samo delati in molčati. Nič ne smejo vprašati o poslovanju, kajti vsaka beseda nosi s sabo grožnjo s knjigo. Dela na normo. Pri delu stoji. Lahko bi sedela,

ampak potem ne bi mogla toliko narediti. Ljudi je treba izkoristiti do konca. Peš gre pol ure v vsakem vremenu do tovarne. Zasluži 21 tisoč, 7 tisoč ima otroških dodatkov.

Oče otrok živi v eni sobi. Če pride pijan, razgraja, pretepa otroke in njo, večkrat je morala posredovati policija.

Njeni prošnji in našemu za-prosilu za delo v eni izmeni v tovarni niso ugodili. Ko smo povprašali za vzroke odklonitve, smo dobili odgovor, da se njene sodelavke s takimi pri-

vilegiji ne strinjajo. Tako izgovarjanje in prenašanje odgovornosti na drugega je zanimivo z več strani. Če je ravnanje sodelavk resnično, kaže na svojevrstno izražanje gneva nad sibo in neobgleno sodelavko, ker se višjih po hierarhiji pač ne smejo in ne morejo lotiti. Sicer pa ne vem, od kdaj kdo kaj vpraša delavke, še najmanj o problemih vodenja poslovnega procesa. Nadrejeni bi morali imeti pogum prevzeti nase odgovornost za zavrnitev delavkine prošnje,

ne pa da se izgovarjajo na njene sodelavke.

V redu, gospa Majda bo delala v dveh izmenah. Za ceno zdravja, duševnega in fizičnega, za ceno vzgoje in usode svojih otrok. Kaj bo naredila družba, okolica, tovarna, če bo v družini prišlo do tragedije? Komu je to mar?

Ali bo kdo kdaj odgovarjal, pred bogom, pred družbo, pred sabo, ker bosta otroka zavozila življenje? Postala taka, kot je njun oče? Slaba človeka, slaba državljana?

Trdim, da sociala sodi v podjetja. Prišlo je do absurda, da podjetja odpuščajo socialne delavce prav v času največjih družbenih sprememb, največje brezposelnosti in vseh problemov, povezanih s tem. Spet se bomo morali učiti na Zahodu, kjer je že dolgo jasno, da je človek in samo človek tisti, od katerega sta najbolj odvisni količina in kakovost proizvedenega. Le tam, kjer lahko ta občutljivi stroj daje vse od sebe, bo tudi izkoristek vsega drugega pravišnji. A kako naj pričakujemo, da bo dalj časa optimalno delal človek, na katerega so se zgrnile vse mogoče socialne stiske? Lepo lek-cijo je dal Siemens, ko je ob prihodu v Iskro najprej zaposlil dvakrat toliko socialnih delavcev, kot so se jih prej znebili.

Začeti bo treba tako, ali pa tej družbi, tej in drugim tovarnam resno predlagam, naj odpuščajo vse delavce in najamejo robote. Ti nimajo pravnobnih zemeljskih problemov. Samo mehanike in olje za vzdrževanje potrebujejo!

Marija Eraković

KRIČEČ PRIMER

začetka tu domoval tudi alkohol. Ljubezen je umirala, najprej zaradi grobih besed, nato pod udarci, ki so padali vseprek, po njej in po otrocih. Dolgo je upala in se borila, verjela je v svojo ljubezen,

Zdravstvena delovna organizacija
in strokovna enota
St. zdravstvenega potrdila in kopije

ZDRAVNIŠKO POTRDILO

Ime in priimek: _____ rojen: _____

prebivališče: _____

Namen izdaje: _____

potrdila: _____

Osnovni anamnestični podatki in podatki o rezultatu zdravniškega pregleda ter mnenje v zvezi z namenom uporabe zdravniškega potrdila:

Deček _____ je bil sprejet v obravnavo Pedopsihiatričnega dispanzerja februarja leta 1988 zaradi _____, ki je bila posledica ogrožujočih družinskih razmer (očetovega alkoholizma).

Dne _____ pa je bil sprejet v našo obravnavo še brat _____, pri katerem prav tako ugotavljamo _____ Težave so posledica ogrožujočih domačih razmer, saj biviš mož - alkoholik še vedno maltretira mater in oba otroke.

Ker sta otroka v prisotnosti očeta ogrožena, je nujno, da je ob popoldnevih mama doma in ju zaščiti v primeru očetove agresivnosti.

Vljudno prosimo, da omogočite materi delo v dopolnilski izmeni vsaj do takrat, ko bo dosegla, da se bo biviš mož izselil iz stanovanja.

Maribor, dne 18. 02. 1993

Podpis zdravnika: _____

Uporaba tega obrazca je predpisana v 10. členu pravilnika o izdajanju zdravniških spricval in potrdil v zdravstvenih delovnih organizacijah - Ur. list SRŠ, št. 28-208/71.

Pečat: _____

1406-XC-2247-91 UD 30066 91 Zdr. Zdr. Dr. z. z. Slov. - Obr. 8,25

OPEHARJENI UPOKOJENCI

Pokojnine za marec se uradno niso znižale, dejansko pa bodo upoko-jenci ta mesec dobili za 12,2 odstotka nižje pokojnine kot konec febru-
arja, ker ne bo uskladiitve in poročila za nazaj. Upoko-jenci se čutijo opeharjene, saj so se tako dokončno razblinile obljube, da se pokojnine letos ne bodo zniževale.

Če bi upravni odbor ZPIZ upo-
števal le pojasnila ministrstva za
delo, družino in socialne zadeve
k interventnemu zakonu o uskla-
jevanju pokojnin in denarnih na-
domestil za primer brezposelnosti
v letu 1993, pa bi bile pokojnine še
za 1,7 odstotka nižje, saj se je za
toliko znižala povprečna januar-
ska plača v primerjavi z decembr-
sko.

K sreči ima vsaka stvar dve
plati. Na to je upravni odbor ZPIZ
prva opozorila Metka Roksan-
dič, predsednica podravskih svobod-
nih sindikatov, ko je dejala, da je
možna tudi takšna razlaga seda-
nje zakonodaje, da ostanejo po-
kojnine enake. Po tej logiki bi mo-
rali zniževati tudi nadomestila za
brezposelnost. Zniževanje pokoj-
nin sta potem na seji upravnega

odbora po službeni dolžnosti za-
govarjala le še Nataša Belopavlo-
vič, sekretarka ministrstva za
delo in Jože Mulej iz gospodarske
zbornice.

Stanko Hvale, predstavnik
zveze društev upoko-jencev je za-
tem rekel, da jim je predsednik
vlade, dr. Janez Drnovšek po pro-
testnem shodu obljubil, da se po-
kojnine ne bodo zniževale. »Treba
je reči bobu bob,« je potem posta-
vil stvari na svoje mesto Janez
Priatelj, direktor ZPIZ. »Funk-
cija zavoda je, da mora uresniče-
vati zakon, namen interventnega
zakona pa ni nič drugega kot zni-
ževanje porabe, torej tudi pokoj-
nin, sicer zakona ne bi sprejeli.«

Sicer pa je na novo določeno
razmerje 85 : 100 navaden kon-
strukt, saj izhaja iz odnosa med

povprečno starostno pokojnino,
preračunano na polno pokojnin-
sko dobo, in povprečno plačo. De-
jansko pa je povprečna slovenska
pokojnina le 70,7 odstotka pov-
prečne slovenske plače, medtem
ko je povprečna starostna pokoj-
nina 78,8 odstotka povprečne slo-
venske plače. Razmerje med pov-
prečnimi plačami in pokojninami
torej ni 86,9 odstotka, saj vsi ne
prejemajo pokojnin za polno po-
kojninso dobo. Zaradi nejasnosti
pri tolmačenju interventnega za-
kona so se upoko-jenci ta mesec
izognili 1,7-odstotnemu znižanju
pokojnin, vprašanje pa je, kako bo
v prihodnje, ko bo državni zbor
izdal avtentično razlago zakona.

Največ hude krvi med upoko-
jenci samimi pa povzroča ta hip
razpon med najnižjimi in najviš-
jimi pokojninami. Ta razpon se je
z linearnim poviševanjem pokoj-

nin nenehno večal, tako da naj-
nižja pokojnina danes lahko po-
ravna le polovico stroškov bivanja
v domu starejših ljudi, najvišja pa
znaša več kot dva tisoč nemških
mark.

Kaj bo s pokojninami v prihod-
nje, je še odprto vprašanje. Nared
je že predlog zakona za spre-
membo in dopolnitev zakona o us-
klajevanju pokojnin in denarnih
nadomestil. Bistvo sprememb je
v naslednjem: zagotovili naj bi, da
se upravičencem, ki prejemajo po-
kojnine in nadomestila do višine
20 tisočakov, omogoči rast pokoj-
nin po sistemskem zakonu, če je ta
ugodnejša. Ta člen naj bi zajel 35
odstotkov vseh upoko-jencev.
Stranke opozicije naravnost tek-
mujejo med seboj, kako pomagati
upoko-jencem. Koliko bo to zale-
glo, pa bomo videli.

M. F.

ZAKON O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU S KOMENTARJEM

v brošuri

mag. Alekseja Cvetka

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOvem

Cena 480,00 SIT. Brošuro lahko naročite pri ČZP Enotnost Ljubljana, Dalmatinova 4, ali po telefonu (061) 321-255, 110-033.

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Noj ima poln želodec tujkov

Nismo še vsega napisali o prvi pomoči pri tujkih, ki zaidejo v naše telo. Poglejmo, kaj je o tujkih napisal v svoji knjigi leta 1941 dr. Mavricij Rus: »Prav poseben previden bodi, če se ti zagozdi ali zasadi tuje telo v požiralnik! V takih primerih prepusti prvo pomoč zdravniku, sam ne poskušaj ničesar; niti ne skušaj telesa potisniti naprej niti ne daj bolniku stvari, ki povzročajo bruhanje!

Res čudovito je, kakšna tuja telesa zaidejo včasih v ubogi želodec. Pri tem se nehotne spomniš na čudnega ptiča noja, o katerem pravijo, da žre tudi kamenje in črepinje.

Umobolni ali histerični bolniki nosijo včasih cela leta v želodcu majhne pa tudi večje žebelje, igle, kovani denar, vijake, kose stekla, krpice, lase, in celo žlice in vilice. Zlati nevarna so želodcu koničasta tuja telesa, ker povzročajo ulčesa, krvavenje in rane, včasih pa ga celo prebodejo.

Tudi črevesju so tuja telesa nevarna, ker ga lahko popolnoma zapro. Kako boš pomagal bolniku, ki ima v želodcu kako tuje telo? Daj mu dovolj kruha ali gostega močnika, žgancev, štrukljev, cmokov, krompirja, sploh takih jedi, ki tuje telo zavijejo in ga potem brez nevarnosti odvedejo iz telesa. Zelo nevarno pa je dati bolniku v takem primeru močna odvajalna sredstva; ta povzročijo hitro premikanje črevesja, pri čemer bi se tuje telo prav lahko v redkem blatu zabodlo v črevo.

Danes pa pravimo, da je, če človek poje tujek, najbolje, da se naje zelja, najsiho kislega ali sladkega, z mnogo krompirja. Potem naj si ogleda, ali je z njim odšel iz telesa tudi tujek. Če pa človek, ki je pojedel tujek, začuti hude bolečine v trebuhu, mora takoj k zdravniku!

Najbolj nevarni, celo smrtno nevarni pa so tujki v grlu ali sapniku. Lahko zapro dihalno pot, ovirajo in preprečijo dihanje, zaradi česar je v nevarnosti človekovo življenje. Človek, ki mu je tujek prišel v grlo ali sapnik, se začne dušiti. Obraz ima najprej blede, nato pomoril. Na naša vprašanja ne more odgovarjati, poskuša se prijeti za vrat, nato omahne brez zavesti na tla.

Če vemo, da je tujek v grlu ali sapniku, ga najprej poskušamo potegniti ven z roko ali s prsti. To moramo narediti tudi pri majhnih otrocih, če se dušijo zaradi tujka. Poskušamo lahko tudi s pinceto. Najuspešnejši pa je tako imenovani HEIMLIHOV PRIJEM. Pri tem prijem poškodovancu močno pritisnemo zgornji del trebuha, tako da nastane v pljučih močan nadpitis, ki izvrže tujek. To napravimo tako, da stopimo za ponesrečenca, ga objamemo prek pasu oziroma zgornjega dela trebuha, v žlički sklenemo obe roki in imamo pest navznoter. Močno pritisnemo navznoter in navzgor v trebuh v smeri prepone. Ta postopek moramo nekajkrat ponoviti.

Če poškodovanec leži, poklekemo čezenj s koleno ob stegnih. Dlani prekrizamo kot pri masaži srca, vendar sta roki v žlički, in nato nekajkrat močno pritisnemo. Če pri majhnem otroku ne moremo s prstom izvlčiti tujka, vzamemo otroka v naročje in s kazalcema in sredincema obeh rok pritisnemo v žličko. Če se nam ta postopek ni posrečil, pa moramo pomagati z umetnim dihanjem. Z njim morda potisnemo tujek v eno stran pljuč in otrok diha z drugo stranjo. Seveda moramo nato takoj k zdravniku.

AGONIJA PARADNEGA KONJA

Za židovi tovarn, pogosto skrito pred javnostjo, se dandanes dogajajo hudi socialni pretresi. To se dogaja tudi tam, kjer se na zunaj zdi vse v najlepšem redu – med drugim v ljubljanskem Litostroju, tem nekdanjem paradnem konju slovenske industrije. Obiskali smo ta mogočni koncern, nekdanje Titove zavode, ki so bili svoje čase ponos slovenskega delavstva, danes pa preživljajo pravo notranjo agonijo.

V Litostroju je bilo devetega marca letos zaposlenih 2.339 delavcev, še pred dvema letoma pa jih je bilo 3.700. Doma na čakanju, z zamenjano plačo, je 191 delavcev, 234 jih je na bolniški, na šolanju iz dela, v okviru presežnih delavcev, pa jih je 40. Približno 300 je presežnih delavcev, približno 120 pa jih bo predvidoma še letos izgubilo zaposlitev...

Stavke na tekočem traku

O ozadju teh suhoparnih števil smo se pogovarjali s predsednikom sindikata SKEI v koncernu Litostroj in s sindikalnim zaupnikom Gorazdom Maierjem iz livarne in Janezom Starmanom iz tovarne industrijske opreme, kjer so socialne razmere najhujše. »Na zunaj se sicer zdi, da nam gre dobro, vendar je to zato, ker skušamo za zdaj vse težave reševati v okviru Litostroja,« pravi Marjan Pirc.

Kot nam je povedal v pogovoru, imajo vsak mesec težave z izplačevanjem plač. »Skoraj vsak mesec imamo kakšen štrajk v tej ali oni tovarni v okviru koncerna Litostroj. Prejšnji mesec smo tako imeli dvodnevni štrajk v tovarni ulitkov (livarni). Težave smo rešili v tovarni sami, nismo jih obešali na veliki zvon.«

Delavci livarne so stavkali, ker so jim skušali letos že drugič zapored izplačati 70-od-

stotne plače v gotovini, preostalih 30 odstotkov pa v bonih. Delavci so se temu uprli. Poleg tega je prišlo še do zamika pri izplačevanju osebnih dohodkov. Na koncu so delavci le dosegli svoje in prejeli stoodstotne plače. V svojih zahtevah so bili vztrajni, saj so morali delati tudi ponoči in celo nadure, zato bi morali prejeti kvečjemu še večje, ne pa nižjih plač.

nizke spodnje plače,« pravi Marjan Pirc. Problem nizkih plač skušajo reševati z boni. Če dobijo delavci z najnižjimi prejemki za 5.000 tolarjev bonov, pomeni to zanje tudi za 20 odstotkov višjo plačo, za koga drugega z višjimi prejemki pa je to zelo malo.

Podpovprečni Litostroj

Jedro problema pa je v tem, da v Litostroju zaostajajo

Janez Starman: »Delavci so na robu vzdržljivosti...«

Gorazd Maier: »Zakaj sploh delamo,« se sprašujejo delavci

V livarni so socialne stiske delavcev z najnižjimi prejemki največje. Po drugi strani pa so težave tudi s strokovnjaki, ki odhajajo zaradi prenizkih plač – pa tudi zaradi neurejenih razmer, kar se ne dogaja samo v livarni, ampak v Litostroju nasploh. »Strokovni kader je treba ustrezno nagraditi, da jih tu obdržimo. Problem pa je tudi v tem, da imajo delavci pre-

s plačami kar za 40 odstotkov za panožno kolektivno pogodbo. Ko se sindikat pogaja o plačah z vodstvom, se ta zmerom znova sklicuje na to, da je vsa strojegradnja v Sloveniji zelo nizko plačana. Medtem ko je bila lanskega novembra povprečna bruto plača v gospodarstvu 60.000 tolarjev, je bila v slovenski strojegradnji nasploh 49.000, v Litostroju pa komaj 47.000 tolarjev.

Najnižja decembrska plača, izplačana v letošnjem januarju, to je plača snažilke, je dosegla komaj 17.000 tolarjev. Ker je delavcev z najnižjimi plačami veliko, mora sindikat vsak mesec nameniti veliko socialnih pomoči svojim članom.

V ta namen imajo izdelan pravilnik litostrojskega sindikata, po katerem posebna komisija podeljuje pomoč sindikalnim članom. Kar 10 odstotkov sindikalne članarine se steka v sklad za socialne pomoči. V februarju so tako razdelili pomoč v skupni vrednosti 130.000 tolarjev. Ta mesec je namreč veliko delavcev prejelo zelo nizke plače in jim je zato tistih nekaj tisočakov socialne pomoči prišlo kravavo prav. Pomoč je dobilo 45 najbolj ogroženih delavcev iz tovarne ulitkov. Komisija se sestane vsak mesec in na temelju pravilnika določi, komu nameniti pomoč.

Lani je sindikat razdelil za 325.000 tolarjev pomoči približno stotim delavcem, in sicer v različnih zneskih, od petih do osmih tisočakov. Socialna sindikalna pomoč je mišljena kot enkratna pomoč za najnižji sloj zaposlenih. Ko so delali analizo, kdo so tisti, ki dobivajo pomoč, so ugotovili, da so vsako leto praktično isti. Nekateri pa za pomoč ne zaprosijo, ker se tega sramujejo.

Minimum – 20 tisočakov

V sindikatu menijo, da bi morala biti najnižja neto plača vsaj 20 tisočakov. Manj kot dvajset tisočakov prejema zdaj približno 200 zaposlenih, to je nekako deset odstotkov vseh Litostrojevih delavcev. Problem pa je še toliko hujši, ker se ravno v tovarni ulitkov zaostre vprašanje presežnih delavcev.

V tej tovarni je kar 30 odstotkov presežnih delavcev od skupno 88 zaposlenih. »Pro-

Bolna družba

»Za področje kovinske in elektroindustrije je v Sloveniji značilna zelo nizka socialna raven. V tej panogi je zaposlenih kar tretjina delavcev v gospodarstvu. V nekaterih podjetjih delavci tudi po dva meseca niso dobili plače (Kovinarstvo Črnomelj, Hidromoto Domžale). V podjetjih postaja 'normalno', da delavci dobivajo bone namesto plače. V sindikatih tega ne podpiramo, vendar menimo, da je to za delavca še zmeraj boljše kot nič. Naš sindikat daje veliko denarja za socialne pomoči delavcem. Glavna napaka države pa je, da bolj podpira čakanje na delo kot pa odpiranje novih delovnih mest. Sem za socialno, vendar vidim rešitev v novih delovnih mestih, da delavci dobijo normalno plačo, ker to dviguje moralno, ne pa da delavec dobi občutek, da ga nekdo milostno plačuje; to ustvarja bolno družbo. Vodilni v podjetjih so preveč pasivni, čakajo na trenutek, ko bo prišlo do lastninjenja, nekateri računajo, da bodo solastniki, drugi so del lastnine že izvozili...« Tako ocenjuje položaj v kovinski in elektroindustriji Albert Vodovnik, predsednik SKEI.

blem livarne je pereč, ker so tu zaposleni predvsem nekvalificirani delavci z najnižjimi plačami,« pravi Gorazd Maier, sindikalni zaupnik. Delavec s 15 leti delovne dobe zasluži tu po 19 tisočakov na mesec, Zase pravi, da ima na mesec 22 tisočakov – ima pa devet let delovne dobe in srednjo litostrojsko šolo. Vzdušje v livarni je zelo slabo. Zakaj sploh delamo, se sprašujejo delavci. Najtežje je tistim iz Ljubljane, ki stanujejo v blokih in nimajo nobene zemlje, tako da so primorani preživeti le s plačo.

Delavce je strah, da bodo delo izgubili, s tem pa še tisto uborno plačo, ki jo prejema. Sindikat je dosegel vsaj večjo zaščito starejših delavcev, ker imajo manjšo možnost za ponovno zaposlitev, če bi morali na cesto. Tako ne morejo razglasiti za presežek delavca, ki je star najmanj 50 let in ima za sabo 27 let delovne dobe, in pa delavke, ki je stara 45 let in ima za sabo 22 let delovne dobe. Takšen je sporazum med vodstvom podjetja in sindikatom.

Poleg livarne so najtežje razmere v Litostrojevi tovarni industrijske opreme, kjer je trenutno zaposlenih 354 delavcev, tretjina med njimi pa ima zelo nizke plače. »Preprosto povedano ni poslov, ki bi prinašal denar, zato so plače zelo nizke,« prostodušno pove Janez Starman, sindikalni zaupnik, po poklicu strugar. V tovarni industrijske opreme ni nobenega pravega veselja za delo, ker so plače nizke, zato tudi ni prave produktivnosti, kot bi jo pričakovali v normalnih delovnih pogojih. Poglavitna težava je v tem, ker je dela malo. Tretjina zaposlenih dobiva 20 do 25 tisočakov na mesec, tisti, ki se vozijo od daleč porabijo skoraj pol plače za prevoz. Za 27 let delovne dobe zasluži Janez Starman okrog 28.000 tolarjev na mesec.

»Danés velja načelo, da se moraš znajti, kot veš in znaš, drugače ti trda prede,« je življenjska filozofija Janeza Starmana. Kdor poleg svoje plače ne zasluži še kaj za povrh, je revež. »Delavci so na robu vzdržljivosti, mnogi so zelo nervozni. Če bo prišlo še do nadaljnega zniževanja sedanje življenjske ravni, bo počilo. O tem sem prepričan.« In ko bo počilo v Litostroju, bo to podobno izbruhu ognjenika. Z lavo, ki se bo razlila zelo daleč...

Marija Frančeskin
Slike: Sašo Bernardi

ŽIVLJENJE TEČE...

Piše: mag. Aleksej Cvetko

Organizacija pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Do leta 1971, ko je bila na podlagi ustavnih amandmajev spremenjena organizacija pokojninskega in invalidskega zavarovanja, so že bili nosilci te dejavnosti okrajni oziroma komunalni zavodi in republiški zavod za socialno zavarovanje. Kasneje so te naloge izvajale ustrezne skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki so svoj vrhunec dosegle z uvedbo principov svobodne menjave dela. Prvi samoupravni sporazum o organizaciji in nalogah skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja je bil sprejet jeseni 1974. leta, drugi pa spomladi 1978. Na podlagi njihovih določb in določb statuta skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja je bila skupnost ustanovljena in organizirana za območje republike, zaradi omogočanja neposrednejšega odločanja pa so bile za območja občin oblikovane enote skupnosti.

Zaradi ukinitve samoupravnega organiziranja in zato, ker je v širšem javnem interesu nemoteno delovanje sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, se za delovanje na tem področju z določbami novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ponovno oblikuje javni zavod, ki deluje kot neprofitna organizacija.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije je nosilec in izvajalec pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zavod je pravna oseba, ki ima, formiran kot organ upravljanja, skupščino. Ta je sestavljena dvopartitno, saj v njej delujejo predstavniki delodajalcev in predstavniki zavarovancev, ki iz svojih vrst tudi izvolijo predsednika skupščine in njegovega namestnika.

Glavna naloga skupščine je oblikovanje finančnega poslovanja, opravlja pa tudi druge pomembne naloge, ki zagotavljajo nemoteno delovanje celotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja:

- predlaga stopnje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- spremlja gnotni položaj upokojencev in delovnih invalidov ter odloča o politiki usklajevanja dajatev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja,
- sprejema programe dejavnosti, finančni načrt, zaključni račun ter poslovna poročila zavoda,
- določa politiko uporabe sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,

- odloča o ukrepih, s katerimi se zagotavljajo materialna podlaga in možnost za poklicno rehabilitacijo in zaposlovanje delovnih invalidov,
- sprejema statut zavoda, splošne akte za izvajanje zavarovanja in druge splošne akte zavoda,
- določa politiko poslovanja kapitalskega in stanovanjskega sklada,
- določa merila in kriterije za obliko in višino dodatka za rekreacijo upokojencev,

- ureja vprašanja, za izvedbo posameznih določil zakona, za katera ni izrecno določena pristojnost državnih organov.

Upravni odbor zavoda, ki ga voli skupščina tako, da so v njem zastopani predstavniki delodajalcev, aktivnih zavarovancev, upokojencev in delovnih invalidov, je izvršni organ skupščine. Delavci zavoda izvolijo v upravni odbor tri člane. Upravni odbor odloča o vseh vprašanjih izvajanja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za katera ni pristojna skupščina zavoda.

Poslovodni organ zavoda je generalni direktor, ki organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, ga predstavlja in zastopa in je odgovoren za zakonitost njegovega dela. Imenuje ga skupščina zavoda, k imenovanju pa da soglasje vlada Republike Slovenije.

Zavod ima statut. Sprejema ga skupščina zavoda s soglasjem državnega zbora. Zakonitost delovanja zavoda nadzoruje republiški upravni organ, pristojen za delo.

Skromno, poceni ali kar ostane, samo da je kaj za v lonec.

Slika: Sašo Bernardi

BEDA V SLIKI

Posvet o izobraževanju brezposelnih

Andragoški center Slovenije pripravljala strokovni posvet o izobraževanju brezposelnih v Sloveniji, da bi s tem pomagal reševati njihove probleme. Pri nas imamo že več kot 120.000 brezposelnih, letos pa jih bo po napovedih še precej več. Ker se naše gospodarstvo srečuje z veliko recesijo in so možnosti za ponovno zaposlovanje zelo majhne, je problem še toliko večji.

Na posvetu, ki bo od 7. do 9. aprila na Bledu, bodo predstavili rezultate svojega projekta »zboljšanje ponudbe izobraževanja odraslih za potrebe zaposlovanja«, ki so ga izvajali v lanskem letu. S primerjalnimi študijami in analizo prakse

so želeli opredeliti konceptualno zasnovo izobraževanja brezposelnih pri nas in poiskati rešitve za najbolj kritična vprašanja v dosednji praksi.

Izobraževanje brezposelnih je del aktivne politike zaposlovanja, ki smo jo sprejeli pred dvema letoma. S to politiko želijo aktivno posegati na trg delovne sile. Zdaj je v izobraževanje vključenih le okoli 10 odstotkov brezposelnih, hkrati pa nimamo strokovnih ocen, koliko to izobraževanje povečuje možnosti za ponovno zaposlovanje in ustreza po vsebini in obsegu.

Posvet naj bi odgovoril na številna vprašanja, kot: kolikšen delež brezposel-

nih naj bi se vključeval v izobraževanje; katere skupine brezposelnih naj imajo prednost; ali izobraževati »na zalogo«; ali naj bo izobraževanje obvezno ali prostovoljno; ali naj bo izobraževanje pretežno izobraževanje za poklic ali le funkcionalno usposabljanje za delo; kdo naj opravlja to izobraževanje in podobno.

Na posvetovanju bodo sodelovali številni domači strokovnjaki, pričakujejo pa tudi udeležbo gostov iz Anglije, Avstrije, Nemčije in Danske, ki bodo predstavili svoje projekte za izobraževanje brezposelnih.

I. Ž.

Izjavili so...

Janez Janša ob kulturnem prazniku:

Pri nas ni dileme puška ali knjiga, oboje!

Se ve, tisoč pušk in ena knjiga. Tista o sestavljanju in čiščenju pušk!

Privatni založnik:

Tudi Nobelovca bom sfabriciral, za kulturo in knjigo vse!

A najprej zase!

Politik mlade garde:

Marihuano sem kadil, a ne inhaliral in gojil!

Kmetijski minister pa nič!

Igor Bavčar:

Pri nas niso karieristi!

Da, le na hitro ustvarjeni bogatini in kapitalisti!

Nekdo na hodniku parlamenta:

Se kurbe ne zaslužijo 5000 DEM na mesec!

Ko kurba začne uživati pri poslu, naj ga hitro zamenja!

Franjo F. Frankenstein

Kulturniška glasnost

Zbor kulturnih delavcev, ki se je izredno sestal minulo sredo, bi moral biti eden konstitutivnih elementov civilne družbe. Zato ne gre, da ga eni skušajo spreminjati v nekakšen vsesplošen kulturniški sindikat, drugi v paradržavno institucijo, tretji, kot npr. Danilo Slivnik, pa v njem vidijo rdečo zaroto, ki vodi naravnost v rusifikacijo Slovenije.

Zbor kulturnih delavcev mora biti avtonomno telo kulture in kulturnikov, njihova lastna vest in vest družbe v njenem odnosu do kulture in kulturnikov. Oblast oziroma pristojno ministrstvo lahko po tej poti le ugotavlja razpoloženje in pojasnjuje svoje poglede in naloge, nikakor pa ne sme biti soorganizator ali pobudnik tovrstnih akcij, ker s tem škodi sebi, kulturi in civilni družbi.

Tako se pobudniki ne morejo skrivati za Maske, le-te pa ne morejo nastopati kot nekakšen koordinator kulturniškega početja, ker so same del etabliiranega kulturniškega sistema.

Zbor bo imel svojo težo, vlogo in ugled, če se bodo v njem pojavljali kulturniki, umetniki, ljubitelji, simpatizerji in drugi kot posamezniki in zgolj posamezniki, ki izražajo svoje mnenje, razpoloženje in hotenje do kulture kot enega najpomembnejših elementov družbenega sistema. Če ne bo tako, bodo različni Slivniki v kulturniškem početju nenehno znova odkrivali leve zarote. Kulturnikom, ki se gredo politiko, pa bo zbor stalno pribežališče za tolaženje vesti in preganjanje moralnega mačka, ki so si ga nabrali v imenu Demosa, ko so pred dvema letoma temeljito oklestili kulturo.

Ali so se o tem dogovorili v Poljčah, naj ostane še skrivnost države, toda zgodilo se je v imenu države in svobode ljudstva.

Zato mi ne zamerite, če menim, da je bil zbor prej klavrn kot jezorit in je izgubil udarnost, ko jo je imel v časih pomladi. Pa ne zato, ker ni bilo gospoda Capudra, ampak zato, ker je bilo vse skupaj videti kot vpoklic nabornikov in obveznikov. Starešine in komanda pa so bili znani in jasni. Zares nič ni več, kot je bilo!

Milan Bratec

Zbor Pod lipo iz Podbonesca

Primorska znova poje

Na koncertih v 18 krajih bo sodelovalo 108 pevskih zborov

Slovenci v Evropi

Končno smo prišli v Evropo, hvala bogu, tu je raj, zdaj svobodni smo kot ptice, mi ne gremo več nazaj.

Fabrike smo razprodali, grofje so prišli nazaj, vsako kmalu bo minister, vsak ta drug pa policaj.

Lakota na vrata trka, kruh je dražji kot žefran, štrajk za štrajkom si sledita, tak je delavčev vsakdan.

Kurbarija in mamila, biznis sem in biznis tja, vsak te že sleparit hoče, o moj bog, če se le da.

Stranke rastejo kot gobe, vse se grebe za oblast, delavcem kosti smo dali, sami pa pojedli mast.

Kaj bi z delom, kaj bi s kruhom, delavcem ni za oblast, k maši hodijo svobodno, tam dobijo božjo mast.

Bobni že vseppek bobnijo, vmes pa škriplje stara lajna, delavec rokave viha in si poje: »Le vkup, le vkup uboga gmajna!«

Tom

Pomlad se na Primorskem ponavadi začne malo prej kot v drugih krajih celinske Slovenije. Da pa je ta – za mnoge najlepši letni čas resnično napočil, vsako leto dokazujejo koncerti tradicionalne pevske revije Primorska poje. Letošnja je že štirindvajseta po vrsti, na njej pa bo sodelovalo 108 pevskih zborov, ki v domovini in zamejstvu gojijo in prepevajo slovenske pesmi.

Letošnje prireditve so se začele s koncertoma v Vipavi in Ilirski Bistrici, že naslednji dan pa so pevci stopili na koncertni oder v Podbrdu in Medani.

Do začetka aprila se bodo koncerti vsak konec tedna zvrstili še po drugih primorskih krajih – v Dornberku,

Sovodnjah, Desklah, Gračišču, Boljuncu, Pivki, Izoli, Proseku, Naborjetu, Podnanosu, Dekanah, Idriji, Sežani in Gorici, skupaj v 18 slovenskih krajih.

Zborovska pesem je na Primorskem vedno pomenila nekaj posebnega. V času fašistične oblasti je bila med najpomembnejšimi načini ohranjanja in izražanja nacionalnih čustev. Tako je tudi danes in revija Primorska poje je še vedno nekaj posebnega. Malokje poznajo kaj podobnega in predvsem malo je prireditelj, ki se z leti ne bi na neki način izživele.

Tako pevska prireditelj v četrstoletni zgodovini ni izgubila prav nič svežine. Čeprav je bilo nekaj poskusov, da bi spremenili vsebino in krog sodelujočih, število prijavljenih zborov in množica hvaležnega občinstva dokazuje, da bodo na Primorskem še dolgo pomladi pričakali z zborovsko pesmijo.

MATERINSKI

DOM

PRISPEVAJTE ZA
MATERINSKI DOM!

Prispevke lahko nakažete
na žiro račun ZPMS,
Miklošičeva 16, Lj.,
štev. 50101-678-45223
s pripisom
»za materinski dom«.
Hvala!

Jože
Smole:

**PRED USODNIMI
ODLOČITVAMI**

Pri založbi ČZP Enotnost je konec oktobra 1992 izšla knjiga Jožeta Smoleta »Pred usodnimi odločitvami«. V njej Smole, nekdanji novinar, diplomat in predsednik SZDL Slovenije razgrinja svoj pogled na slovensko in jugoslovansko politično dogajanje pred razpadom Jugoslavije.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige PRED USODNIMI

ODLOČITVAMI. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Datum: _____

Podpis naročnika: _____

1. Naročeno bomo plačali v zakonitem roku 2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Svobodni Sindikati Slovenije

KAKO BI LAHKO OKREPILI PRAVNO VARNOST DELAVCEV

Nedolgo tega je Sodišče združenega dela Republike Slovenije sklicalo tiskovno konferenco, na kateri je namestnik predsednika sodišča dr. IVAN ŽUŽEK predstavil dileme in težave, zaradi katerih sodišča združenega dela v lanskem letu niso mogla v celoti izpolniti svojih obveznosti.

Žal se je povabilu odzvala le peščica novinarjev in že po tem lahko sodimo, da v hitro razvijajočem se novem družbenem redu stremimo za hitrejšim reševanjem drugih, morda pomembnejših problemov. ZA VSE, KI SO V GMOTNIH IN ČLOVEŠKIH STISKAH ZARADI IZGUBE DELOVNEGA MESTA, PA NAJ BI OČITNO POSKRBEL KDO DRUG KDAJ KASNEJE?!

Nikakor ne bi smeli spregledati, da je tistemu, ki je izgubil delovno mesto (pa naj bo utemeljeno ali ne), reševanje njegovih zagat najpomembnejše – DANES, IN NE MORDA KDAJ V PRIHODNOSTI, KO NAM BODO SPET CVETELE ROŽICE.

VSE VEČ JE NAMREČ TAKŠNIH, ZA KATERE JUTRI SPOLOH NE OBSTAJA VEČ!

Kaj ovira sodišča združenega dela

Med razlogi, zakaj je prišlo do stanja, v katerem sodno varstvo pred sodišči, ki rešujejo delovne spore, ni tako učinkovito, kot bi moralo biti, je bila na tiskovni konferenci izpostavljena kadrovska problematika. Kadrovska zasedba sodišč združenega dela se ni spremenila že nekaj let, čeprav se je v tem času bistveno povečal obseg dela. Na sodiščih združenega dela je namreč skupno le 39 sodnikov. Trideset jih je na sodiščih prve stopnje in osem na Sodišču združenega dela Republike Slovenije. Če pri tem upoštevamo še odsotnost zaradi bolniških in porodniških dopustov, odhoda izkušanih sodnikov, neizvolitev novih sodnikov, prenehanje dela nekolicinskih sodnikov in podobno, vidimo, da je stanje celo slabše, kot kaže prva slika. Tipično za reševanje kadrovske problematike na sodiščih združenega dela je, da je republiško sodišče že vse od 1. novembra 1991. leta, ko je predsednik sodišča odšel na drugo delovno mesto, brez njega. To pa pomeni, da mora sodnik, sicer namestnik predsednika, poleg svojega rednega dela opravljati še vsa dela v zvezi s sodno upravo. Jasno je, da je pri tem zaradi že tako premajhnega števila sodnikov delo bistveno ovirano.

Na kadrovsko zasedbo sodišč združenega dela je nesporno vplivalo tudi dolgotrajno modrovanje o tem, kaj s sodišči združenega dela. Ker ni bilo zanesljivih izhodišč, so se na razpisana mesta prvostopnih sodnikov javljali predvsem pravniki, ki niso imeli prakse na področju vodenja sodnih postopkov. To je vplivalo na manjše število rešenih sporov, slabša pa je bila tudi kakovost sojenja. Dolgo napovedovana reorganizacija je zato izrazito negativno vplivala na delo sodišč združenega dela.

Ob slabši kadrovski zasedenosti se je lani še izredno povečalo število zadev na sodiščih prve stopnje. Vloženih je bilo kar 12.543 novih zadev. To pa ne pomeni, da je tako tudi število predlagateljev v teh sporih. V mnogih zadevah nastopa skupaj večje število delavcev, celo več sto, kar je pogosto predvsem v sporih, do katerih prihaja zaradi izpolnjevanja obveznosti iz kolektivnih pogodb. Ker tako velikega števila zadev ni mogoče obvladati, jih je ob koncu leta 1992 ostalo nerešenih skoraj 12.000; saj jih je iz preteklih obdobij ostalo nerešenih 6.988.

Razlogi za povečanje spornih zadev

Ti razlogi so:

- nespoštovanje obveznosti iz kolektivnih pogodb, zlasti

Pravica je slepa, tudi v temi ne vidi, ker je pač vse preveč tistih, ki ji na vse kriplje zatiskajo oči

sti njihovih tarifnih delov, in še posebej sporni dodatki v zvezi z naporom dela po kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti,

- spori zaradi prenehanja delovnega razmerja delavcem, ki so bili uvrščeni v program razreševanja presežkov delavcev,

- spori zaradi nestrinjanja delavcev s ponujenimi predlogi pogodb o zaposlitvi, s katerimi so se delavci razporejali na manj zahtevna delovna mesta ali pa se je njihovo delovno mesto razvrstilo glede na prejšnje ocene,

- spori v zvezi s prenehanjem delovnega razmerja pri zasebnih delodajalcih oziroma pri zasebnih podjetjih, ki nimajo strokovnih služb, da bi postopke izvedli tako, kot je to predvideno v zakonu,

- spori v zvezi z razporeditvami na druga delovna mesta.

Sodišča ugotavljajo, da se poslabšuje spoštovanje zakonitosti tako v organizacijah in zavodih kot tudi pri zasebnih delodajalcih. Pristojni organi, predvsem poslovodni, se pri izvajanju disciplinske oblasti dostikrat ne ozirajo na zakonske obveznosti, zlasti v zvezi z dokazovanjem dejstev, pravnim poukom, reševanjem pritožb (ugovorov). Verjetno se zanašajo na dolgotrajnost sodnih postopkov, kar pomeni neučinkovitost sodnega varstva, in ob tem ne morejo v bistvu od njih odvisnih delavcev. Le-ti si v današnjih razmerah ne upajo tvegati sodnega postopka oziroma nasprotovanja tistim, ki imajo nad njimi praktično neomejeno delovnopravno oblast. To seveda velja tudi za delavce člane raznih organov, ki bi morali nadzorovati zakonitost delovanja v organizacijah.

Zlorabe sodnih poti

Iz istega razloga se povečuje število odškodninskih sporov zaradi poškodb pri delu. Tako morajo delavci škodo uveljavljati pred sodiščem tudi v primerih, ko je povsem očitno, da je organizacija za škodo krivdno ali pa objektivno odgovorna. Ker so ti postopki zaradi izvedenskih mnenj, ki jih je treba podati, že v normalnih pogojih dolgotrajni,

združenega dela. Le-to pa tudi v teh primerih lahko dela samo v okviru svojih zmožnosti.

Problematika dela sodišč združenega dela ne samo da nekaterim ni zanimiva za objektivno poročanje, ampak se raje pridružujejo pritiskom, ki jih je vedno več. Uperjeni so v celotno delo sodišč združenega dela, pod pritiskom pa so tudi posamezni sodniki. Čeprav so ti že navajeni, da prihaja do ovadb na različne naslove, jih preseneča nova oblika pritiska prek sredstev javnega obveščanja. S to obliko se skuša prikazovati, da sodišča združenega dela ne odločajo v skladu z zakonom. Korak dalje pri izvajanju pritiska je tudi društvo, katerega naloga je odprava »krivičnih odločb« sodišč združenega dela. Temu društvu na primer Televizija Slovenija celo v osrednjem dnevniku omogoči, da samo s svojega zornega kota prikazuje svoje probleme. Pri tem se nihče ne potruji, da bi zaradi objektivnega poročanja vsaj skušal dobiti ustrezne podatke iz sodnega spisa. Takšno prika-

drugič, da je sodišče dolžno odločati na podlagi veljavnih zakonov ne glede na to, ali so ti posameznim udeležencem po volji ali ne.

Omalovaževanje

Javni pritiski negativno ne učinkujejo samo na delo posameznih sodnikov, ampak tudi na udeležence postopkov. Ti nastopajo omalovažujoče, neresno in ne spoštujejo pravil postopka. Predvsem se to kaže v neizpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz pravnomočnih sodnih odločb. Tako se na primer delavci, ki so v sodnem sporu uspeli in jih je organizacija dolžna sprejeti nazaj v delovno razmerje, največkrat lahko vrnejo samo s sodno izvršbo. Vendar se po vrnitvi zato srečujejo s številnimi šikanoznimi ravnanji, saj so prvi, ki se jih pošlje na čakalnice v primeru začasnih presežkov delavcev, enako pa jih prve razvrstijo v program razreševanja trajnih presežkov; dostikrat so prizadeti pri plači, razporeditvah in celo pri varnosti pri delu.

Za odpravo razlogov, ki vplivajo na hiter porast sporov pred sodišči združenega dela, in za povečanje učinkovitosti sodnega varstva na področju delovnih razmerij, enako pa tudi na področju socialnega varstva. Sodišče združenega dela Republike Slovenije predlaga, da se čimprej:

- reorganizira sodišča združenega dela kot specializirana sodišča za delovne in socialne spore, istočasno pa predpiše nov postopek, ki bo upošteval tudi reševanje kolektivnih sporov,

- okrepi število sodnikov na sodiščih prve stopnje, enako pa tudi na drugostopnem sodišču, s tem da se jim zagotovi primerne delovne in tehnične pogoje za delo,

- sprejme zakon o inšpekciji dela ter vzpostavi mrežo inšpektorjev dela, ki bodo na kraju samem ukrepali tako, da delavcem ne bo potrebno vselej iskati pomoči pred sodiščem, kar bo vsekakor utrdilo zakonitost in spoštovanje predpisov s strani poslovnih organov in delodajalcev,

- omogoči usposabljanje mlajšim sodnikom glede materialnega in tudi formalnega prava, hkrati pa zagotovi možnosti pritožbenemu sodišču, da bo lahko izvajalo ustrezne instrukcije in preglede dela sodišč ter usmerjalo sodno prakso,

- pravno regulira in konsistentno uredi celotno področje delovnih razmerij, vključno z reprezentativnostjo sindikatov, soodločanjem delavcev pri upravljanju, varstvom pravic delavcev v organizaciji in pri delodajalcu, varstvom pri delu in zdravstvenim varstvom delavcev ter drugim.

Mag. Aleksej Cvetko

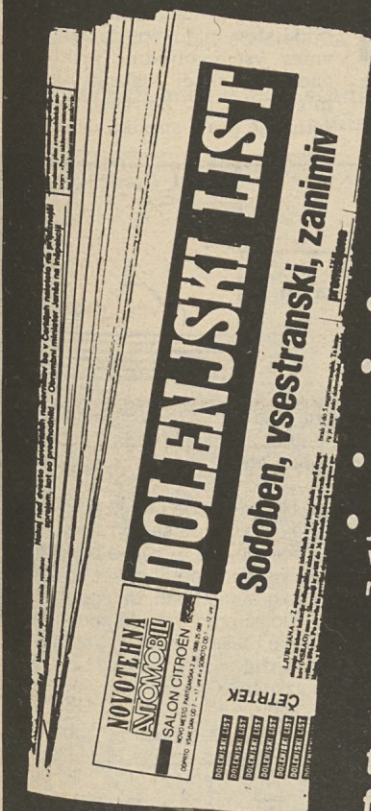

prihaja pogosto do izsiljevanj. Ta se kažejo v siljenju k sklenitvi minimalnih odškodninskih poravnjav.

Tudi v malih zasebnih podjetjih se kaže vse večja samovolja in neupoštevanje zakonitosti. Delavce preprosto nagnejo z dela, dostikrat tudi brez pisnih obvestil. Inšpekcija dela zaradi pomanjkljive zakonodaje ne more uspešno ukrepati, tako da tudi ti delavci lahko svoje pravice varujejo samo pred sodiščem

zovanje stvari (tudi nekaterim drugim medijem ni povsem tuje) skuša iz nekaterih udeležencev postopkov narediti žrtve nezakonitih in pristranskih odločitev sodišč združenega dela. Pri tem pozablja predvsem dvoje: prvič, da so bili predhodni postopki na dveh stopnjah izpeljani že v organizacijah teh »žrtev« in je zato sodišče eventualno samo še potrdilo njihove odločitve (odločale so disciplinske komisije in delavski sveti), in

... pokrajinski tednik, ki poroča

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

Dr. Emil Rojc

Kariera kot spreminjanje Podjetništvo in razvoj kadrov

Priročnik je izšel pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.
Cena priročnika je 850 SIT.

Humoreska

Zafušani časi

»Na, pa smo spet dočakali vstop v Evropo,« je izza šanka bifeja Bližnja srečanja posebne sorte oznanil tovariš Neposredni proizvajalec raznih strok. Seveda je po tej svoji izjavi hitro in učinkovito spil kozarec piva.

– Kako to mislite, da smo spet dočakali Evropo? smo seveda takoj navezali pogovor z njim.

»Ja, konec meseca bomo kazalce na uri pomaknili za uro naprej in bomo prešli na poletni čas.«

– Ampak kakšno zvezo ima to z Evropo?

»Ho, ho, ali ste pozabili, kakšnega hudiča so zganjali naši 'Evropejci' pred kakšnimi desetimi, petnajstimi leti, ko je Europa že imela poletni čas, mi pa smo še kar živeli po sončni uri. Takrat so tulili, da bomo zaradi tega zaostali za Evropo, da ostajamo v kameni dobi, če ne bomo imeli poletnega časa, itd. itd.«

– Zdi se, kot da niste prehudu navdušeni nad poletnim časom?

»Zakaj pa ne? Jaz sem čisto za poletni čas. Sploh pa zdaj, ko sem penzioniran in mi ni treba vstajati eno uro bolj zgodaj.«

– No, ampak Slovencem, ki smo vedno veljali za marljivo ljudstvo in kjer je vedno veljal pregovor »Rana ura – zlata ura«, je takšne bolj zgodnje vstajanje bilo kar po godu...

»Se čisto strinjam, da so Slovenci kar radi vstajali takole ob petih po poletnem času, kar pomeni, da so bili pokonci ob štirih po dejanskem času. Ampak to jim ni prišlo zaradi vstajanja, pač pa zato, ker so prišli domov namesto ob dveh po dejanskem času že ob dveh po poletnem času, torej ob enih po dejanskem, sončnem času.«

– Ja, in?

»No, to je pomenilo, da so na hitro pokosili in da so lahko ob dveh po sončnem času že na debelo fušali...«

– No, vseeno se zdi, da je tole zgodnje vstajanje, hkrati pa dejstvo, da je ob pol desetih zvečer še sonce, malce nenaravno...

»Kaj hočete reči s tem? Hočete stran od Evrope?«

– Ne, ampak prav nič me ne bi čudilo, če bi se temu nenaravnemu času, ki se ne ravna po soncu, postavili po robu tisti elementi evropske in seveda naše družbe, ki so pri tem najbolj osveščeni.

»Ja, in kateri so to?«

– Zeleni vendar. Res me čudi, da se oni ne uprejo spremembi sončnega časa v poletnega, torej naravnega v nenaravnega.

»Vi ste pa hecni. Kot da ne bi vedeli, da so največji fušarji prav zeleni. Vsaj na Slovenskem je tako. Kar pogledajte, kako so zafušali svojo stranko. Čisto po novem času!«

Bogo Sajovic

TRIALOG

France Tomšič: »Dialog med vlado in sindikati je dialog gluhih, oziroma vlada je gluha in nema. Zabol me, gospod Drnovšek, ko pravite, da niste pričakovali takšnega odziva sindikatov na vaš zakon in ko Kračun še kar trdi, da je zakon zgolj povzetek aneksa. Če so res problem plače, kaj je šele z obrestmi, Koržetovim sklodom, kako šele to obremenjuje gospodarstvo.«

Breme je krivično razdeljeno med sloje prebivalstva, naši sindikati so edini v Evropi, ki sami pristanejo na zmanjšanje plač – in v zahvalo dobe od vlade klopoto.

Vlada se vtika v stvari, ki je nič ne brigajo, plače 'menedžerjev' pa rastejo pod nebo, celo v državnih podjetjih delavci pa dva meseca ne dobe plač...«

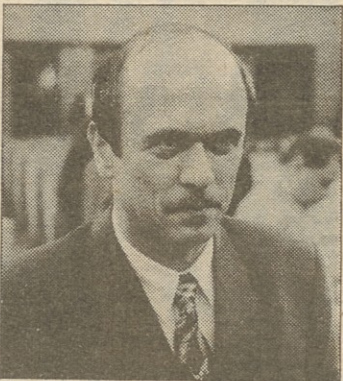
Rastko Plohl: »Kako le vas ni sram?! Delavci životarijo ob dobrih 10 tisočakah, poslanci in ministri se pa mastijo. Nobenega konstruktivnega sodelovanja ne bo s to vlado, dokler si drznete izplačevati tolikšne plače, delavce v vaših podjetjih pa puščate po dva meseca brez tolarja. Tu ste zato, da služite narodu in poslanci.«

bi ne smeli dobivati več kot 50.000 tolarjev...«

Janez Drnovšek: »Ali mislite vladi Slovenije postavljati pogoje?«

Rastko Plohl: »Seveda, gotovo jih mislimo! Ljudem ste ukradli lastnino, ki so jo sami ustvarili in s katero bi le oni znali delati in gospodariti. Zdaj vi to lastnino čuvate za neke elitne kroge. Ljudje so na vas tako besni, da si ne znate predstavljati...«

Janez Drnovšek: »Bom le komentiral – kar je rekel Tomšič, resno jemljem. Vaše pa je demagogija, ki vodi v novo revolucijo. Dobro vemo, kako so se končale prejšnje.«

Politik novega kova

Najprej ljudi spravi v bedo in obup, jih prisili v revolucijo in potem nažiga po grdih revolucionarjih.

AVTOR: BORUT LEVEC

OTOK V SEVERNEM JADRANU

IGRALEC SEVER

IRANSKO NOMADSKO PLEME

SPREMLJEVALLEC BOGA DIONIZA PREPIR

IZVIRNI KRAK REKE MENAM

VRSTA UGANKE

JADRANSKO MORJE

REKA V SREDNJI ANGLIJI

IGRALKA MASSARI

PEVKA TADDIO

BLAGAJNA SMUCARSKA BUDER

NEGATIVNO NABIT ION

ZENSKO ZGORNJE OBLACILO

POMLADNI MESEEC CELJE

KRITIKA

NOGOMETNI KLUBIZ ZENICE

DELAVSKA ENOTNOST

GLAVNO MESTO KAZAHSTANA

IVAN LEVAR

FRANCOSKI SLIKAR (AUGUSTE)

KRAJ NA KOČEVSKEM

NAGRADNA KRIZANKA

OTRESANJE OBLACILA

VRSTA FRANCOŠKIH PREPROG

ANGLEŠKI SLIKAR (JOHN)

ŽIVALSKA SMRT

NOV ODSAVEK

RUSKI SAHIST (IVO)

DELAVSKA ENOTNOST

GLAVNO MESTO EGIPTA

AMERIŠKI REZISER IN IGRALEC (WOODY)

RADO MURNIK

POSODA ZA VODO

ŽIVČNA OBCUTLJIVOST

AVSTRJSKI ZDRAVNIK NOBELOVEC 1930

GLAVNO MESTO KAZAHSTANA

IVAN LEVAR

FRANCOSKI SLIKAR (AUGUSTE)

KRAJ NA KOČEVSKEM

NAGRADNA KRIZANKA

OTRESANJE OBLACILA

VRSTA FRANCOŠKIH PREPROG

ANGLEŠKI SLIKAR (JOHN)

ŽIVALSKA SMRT

NOV ODSAVEK

RUSKI SAHIST (IVO)

DELAVSKA ENOTNOST

GLAVNO MESTO EGIPTA

AMERIŠKI REZISER IN IGRALEC (WOODY)

RADO MURNIK

POSODA ZA VODO

ŽIVČNA OBCUTLJIVOST

AVSTRJSKI ZDRAVNIK NOBELOVEC 1930

GLAVNO MESTO KAZAHSTANA

IVAN LEVAR

FRANCOSKI SLIKAR (AUGUSTE)

KRAJ NA KOČEVSKEM

NAGRADNA KRIZANKA

OTRESANJE OBLACILA

VRSTA FRANCOŠKIH PREPROG

ANGLEŠKI SLIKAR (JOHN)

ŽIVALSKA SMRT

NOV ODSAVEK

RUSKI SAHIST (IVO)

DELAVSKA ENOTNOST

GLAVNO MESTO EGIPTA

AMERIŠKI REZISER IN IGRALEC (WOODY)

RADO MURNIK

POSODA ZA VODO

ŽIVČNA OBCUTLJIVOST

AVSTRJSKI ZDRAVNIK NOBELOVEC 1930

GLAVNO MESTO KAZAHSTANA

IVAN LEVAR

FRANCOSKI SLIKAR (AUGUSTE)

KRAJ NA KOČEVSKEM

NAGRADNA KRIZANKA

OTRESANJE OBLACILA

VRSTA FRANCOŠKIH PREPROG

ANGLEŠKI SLIKAR (JOHN)

ŽIVALSKA SMRT

NOV ODSAVEK

RUSKI SAHIST (IVO)

DELAVSKA ENOTNOST

GLAVNO MESTO EGIPTA

AMERIŠKI REZISER IN IGRALEC (WOODY)

RADO MURNIK

POSODA ZA VODO

ŽIVČNA OBCUTLJIVOST

AVSTRJSKI ZDRAVNIK NOBELOVEC 1930

GLAVNO MESTO KAZAHSTANA

IVAN LEVAR

FRANCOSKI SLIKAR (AUGUSTE)

KRAJ NA KOČEVSKEM

NAGRADNA KRIZANKA

OTRESANJE OBLACILA

VRSTA FRANCOŠKIH PREPROG

ANGLEŠKI SLIKAR (JOHN)

ŽIVALSKA SMRT

NOV ODSAVEK

RUSKI SAHIST (IVO)

DELAVSKA ENOTNOST

GLAVNO MESTO EGIPTA

AMERIŠKI REZISER IN IGRALEC (WOODY)

RADO MURNIK

POSODA ZA VODO

ŽIVČNA OBCUTLJIVOST

AVSTRJSKI ZDRAVNIK NOBELOVEC 1930

GLAVNO MESTO KAZAHSTANA

IVAN LEVAR

FRANCOSKI SLIKAR (AUGUSTE)

KRAJ NA KOČEVSKEM

NAGRADNA KRIZANKA

OTRESANJE OBLACILA

VRSTA FRANCOŠKIH PREPROG

ANGLEŠKI SLIKAR (JOHN)

ŽIVALSKA SMRT

NOV ODSAVEK

RUSKI SAHIST (IVO)

DELAVSKA ENOTNOST

GLAVNO MESTO EGIPTA

AMERIŠKI REZISER IN IGRALEC (WOODY)

RADO MURNIK

POSODA ZA VODO

ŽIVČNA OBCUTLJIVOST

Horoskop

Potencialni emigrant

Nemčija je bila stoletja razdeljena na veliko držav, ki jih je formalno držala skupaj rimsko-nemška cesarska krona v lasti družine Habsburg. V 19. stoletju pa so Napoleonove zmage uničile tudi to ohranilo cesarstvo. Avstrija je bila prešibka, da bi te države povezala v kako trdnjšo zvezo. Kakor pa je padel vpliv in moč Avstrije, je rasla moč Prusije. V času revolucije 1848 je prišel na krmljo Prusije Otto von Bismarck (rojen 1. aprila 1815) in začel sistematično utrjevati in širiti pruski vpliv v nemških državah. Leta 1866 se je Prusija že toliko okrepila, da se je lahko spustila z Avstrijo v vojno. Bismarckova pričakovanja so se uresničila in poražena Avstrija je izgubila vse položaje v nemških državah, njeno mesto pa je zasedla Prusija. Potreben je bil še zadnji napor in v vojni s Francijo leta 1870/71 so nemške čete prikorakale do Pariza. V Versaillesu, gradu francoskih vladarjev, je Bismarck zbral nemške kneze, ki so soglasno potrdili združitev Nemčije v eno državo in priznali pruskega kralja Wilhelma za cesarja Nemčije. Dejanski tvorec cesarstva Bismarck pa je postal prvi minister in svoj položaj obdržal še skoraj dvajset let. Ko je z vojno dosegel, kar je hotel, je začel sestavljati razne napadalne in obrambne zveze, da bi Nemčija lahko obdržala zavojevano in krepila svoj vpliv v Evropi. Vendar pa je bila združena Nemčija preveč vplivna in napadalna, kar je štirideset let kasneje pripeljalo do svetovne vojne.

Otto von Bismarck so zaradi njegove trde in nepopustljive politike imenovali »železni kancler«, vendar je imel tudi drugo, bolj človeško podobo. »Železni kancler« je znal biti tudi svetovljanski uživalec, predvsem mu je bila pri srcu dobra in obilna hrana in pijača. Nekoč je to svojo ljubezen do hrane tudi samokritično komentiral:

»Če bi bilo v Nemčiji več takih jedcev, kot sem jaz, bi nas država ne mogla več vzdrževati in bi nas morala izseliti.«

V tem tednu so bili rojeni še slovenski general in pesnik Rudolf Maister, nemški fizik Wilhelm Röntgen, francoski matematik in astronom Pierre Simon Laplace, španski slikar Jose de Goya, francoski filozof Rene Descartes, nemški kemik Robert Bunsen, nizozemski slikar Vincent van Gogh, avstrijski skladatelj Joseph Haydn in ruski skladatelj Sergej V. Rahmaninov.

Deni

Šef

Ta teden je imel šef lahko delo. Zastavil si je namreč retorično vprašanje, nanj pa seveda ni treba iskati odgovora:

»Če predsednik vlade k svojemu prestolu pokliče recimo deset sindikalistov in jim pusti referirati, vmes vsem vljudno prikramava, enemu pa skoči dvakrat v besedo in ga nahruli – kdo med temi desetimi je pravi sindikalist?«

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Končno dež

Po res dolgem suhem obdobju se nas je le usmilil dež. Ohladitev je najbrž naredila več koristi kot škoda. Zaustavila je prezgodnje pomladansko brstenje. Lansko leto je bilo eno izmed redkih, ko zgodnja pomlad ni bila »kaznovana«.

Kadar se po dolgem obdobju enega tipa vremena stanje povsem spremeni, ponavadi traja nekaj časa. Upajmo, da od sedaj naprej ne bo več tako dolgih suhih obdobij, vsaj tja do poletja. Rastline bodo za hitro rast porabile ogromno vode. Zaradi višjih temperatur, kot so bile pozimi, bo več vode izhlapelo. Zato je tako pomembno, da spomladi pade dovolj padavin! In zato tudi pravi ljudski pregovor, da spomladi da sto voz dežja eno vedro blata, jeseni, ko rastline vode ne potrebujejo več, pa je ravno obratno: eno vedro dežja povzroči sto voz blata. Pa ne držite me za besedo in ne poizkušajte preveriti te ljudske modrosti.

Če bi radi lep, sončen julij (kje je še julij!), držite pesti za soboto. »Če je Ruperta (27. marec) jasno nebo, bo malega srpana tudi tako.« V soboto in nedeljo se tako topla in sončna vreme, kot je bilo do začetka preteklega tedna, ne bo vrnilo. Večinoma bo suho, vetrovno, temperature pa bodo od 10 do 12 stopinj. V nedeljo se bo veter še okrepil, posebno burja na Primorskem. Od jutra nas bo prekrila oblačnost, spet bo predvsem v južni Sloveniji pričelo deževati. V ponedeljek se stanje še ne bo dosti izboljšalo.

Nagradna križanka št. 14

Rešeno križanko nam pošljite do 6. aprila 1993 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p. p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 14

Nagrade so: 1.000, 700 in 500 tolarjev.

Rešitev nagradne križanke št. 11

TAJSKA, KRAKOV, ŽAREK, ASAM, IGRALEC, MLIN, MARKO, ELIPSA, OPNA, DANON, IV, AGA, KECSKEMET, RJA, VETTORI,

OJE, ONEAL, AOMORI, PLAN, EM, KARNALIT, ATRIJ, SENO, LAK, SPLAV, ES, IM, SMISELNOST, BRC, DIM, OZELJAN, ATENE, RJAVČEK, IGO GRUDEN, OAKHAM, GARNIZIJA

Izrebrani reševalci nagradne križanke št. 11

1. Majdič Pepca, Dolenja vas 2, 61410 Zagorje ob Savi

2. Špindler Alenka, Slivnica, Mariborska 2, 62312 Orehova vas

3. Rastresen Štefan, Dvorakova 12, 62000 Maribor

Nagrade bomo poslali po pošti.

Križanko pripravil

SALOMONOV
UGANKAR